si. Sed qd ibi dicit non cõmitti eis adultis res suas ante. xxv. annum verum est vt sint rata que fiunt per eos cõmittuntur tamen vt bic: sed restituuntur vt ibi. z. j. de actio. §. si quis agens.

¶ Etiã si sit actor ex angere Jas. ff in. §. j. ff. de tute. glo. et bar. i. D. §. si pupillus. tenent p. Et no. q ipe curator nõ cogitur nisi ex eã. vt. l. q. §. ite. q. ff. de cur. bo. dã. z de ep. q et hyde q. fuerit. nõ pficiat inuetariũ/sat. fdat tñ adinstar tu. Ang.

¶ In litem. tunc eñ cogitur + sed pupillus in lite non cogitur: vt. ff. de tute. l. qui habet. §. si pupillus. qd expone vt ibi. Accur.

b ¶ Curator. q. d. non dubites de boc. licet aliud sit in tutore: vt. §. q dare tu. pol. §. certe.

¶ Furiosi z. pdigis lz maioribꝰ dantur a lege curatores agnati: illis deficiẽtibus a iudice dãdus est curator. Dente captis z alijs qui morbo perpetuo laborant curator a iudice dandus est. Areti.

¶ Furiosi[c] quoq; z pdigi lz maiores. xx. an. sint/tñ in curatione sunt agnatorũ ex lege duodecim tabu. Sed[d] solent rome prefecti vrbis vel pretores z in puincijs plides ex inquisitione eis dare[e] curatores. ¶ Sed ẽmẽte captis/z furidis/z mutis/z qui perpetuo morbo laborãt (qz rebus suis supesse possunt) curatores dandi[f] sunt.

¶ Si tuto: pupilli cuiuscũq; generis sit nõ ẽ idone[g]: vel si ad tpꝰ excusat: datur pupillo ẽt curator.

¶ Interdũ aũt z pupilli curatores accipiũt: vtputa si legitimus tutor nõ sit idoneus[h]: qñ babẽti in litem[a]. curator[b] enim z ad certam causam dari potest.

¶ Furiosis z. pdigis lz maioribꝰ dantur a lege curatores agnati: illis deficiẽtibus a iudice dãdus est curator. Dente captis z alijs qui morbo perpetuo laborant curator a iudice dandus est. Areti.

¶ Furiosi[c] quoq; z pdigi lz maiores. xx. an. sint/tñ in curatione sunt agnatorũ ex lege duodecim tabu. Sed[d] solent rome prefecti vrbis vel pretores z in puincijs plides ex inquisitione eis dare[e] curatores. ¶ Sed ẽmẽte captis/z furidis/z mutis/z qui perpetuo morbo laborãt (qz rebus suis supesse possunt) curatores dandi[f] sunt.

¶ Si tuto: pupilli cuiuscũq; generis sit nõ ẽ idone[g]: vel si ad tpꝰ excusat: datur pupillo ẽt curator.

¶ Interdũ aũt z pupilli curatores accipiũt: vtputa si legitimus tutor nõ sit idoneus[h]: qñ babẽti tutorẽ tutor dari[i] nõ pot. ¶ Itẽ si tetõ[j] datus tutor: vel a pretore aut preside idoneus[k] nõ sit ad administrationẽ: nec tñ fraudulent negocia administret: solet ei curator adiũgi. ¶ Itẽ loco tutor q non in perpetuum lz ad tpꝰ a tutela excusantur/solent curatores[m] dari.

¶ Si pupillus sit infans vel absens: z tutor ifirmitate vel alia necessitate impediatur: potest actor pupillo constitui. Areti.

¶ Q si tutor aduersa[n] valitudie vel alia necessitate[o] impediatur quo minus negocia pupilli administrare possit: z pupillus vel abs[p]: vel infans sit quẽ velit actorẽ: periculo ipsius tutoris: pter vel qui pro uincie precerit: decreto constituet.

¶ De satisfdatione tutorum vel curatorum. Titu. xxiiij.

¶ Tutores et curatores tenẽtur satisfdare: nisi fuerint testamentarij: vel datiui ex inquisitione.

curatore accipiturz hec regula nõ fallit. Sed cum littera in oibus supradictis legibus de tutore faciat mentionẽ/ab ea nõ discedamus: vt ff. de leg. iij. nõ aliter. z. ff. de exerci. l. i. §. igitur. Sed que est trõ cũ vbiq; dari possit curator: bñti curatorem vel tutorem: sed tutor nõ pot dari bñti tutorem: Rñ. q tutor qui prius dabat habebat plenã ptãtem. j. tit. ij. §. datus. z. §. de tutel. §. j. ita q alium secus in eadẽ plenitudine admittere non pot: sed non sic in curatore qui rebus datur: vt. C. de nup. l. in copulãdis. Unde tutor auctorizatur hereditati adeunde qd in curatore pupilli non est: vt. ff. de appell. l. cũ in vna. §. tutor. Sed nonne tota die inuenim? vnũ pupillum plures habere tutores. vt. C. de diui. tu. l. j. Rñ. spon. illud est qd simul dantur. nã q̃das fiunt simul bene q̃ nonvalent si fiunt separatim vt duoz reoꝝ obligatio. vt. j. de duobus reis stipu. §. j.

Additio. Nota glo. magistram quę plene ponit casus inquibus pupillo bñti tutorem tutor dat. Sed contra finez huius glo. facit. l. ij. C. de testa. tu. ibi simul nõ mat: z tñ vtraq; administrat: sed dic q ibi simul dicũtur dari habito respectu ad tempus mortis q vterq; tutor confirmatur. Sed de hac materia plenius videas hic per Ange.

Tutores potũt plures pupillus bñe.

i ¶ Item si testamento. Posuit exemplum de legitimo. nũc de datiuo z testamentario minus idoneo.

k ¶ Idoneus. i. sufficiens.

l ¶ Ad tpꝰ. Excusatur eñ aliquis qñq; imperpetuũ qñq; ad tpꝰ: vt patet per multa exẽpla. j. de excu. tu. z cura. §. j. z quasi per totũ titulũ.

m ¶ Curatores. Sel etiã tutores: vt. §. pri. §. diri. fcz pro ut iudici videbitur: vt. C. in q. ca. tu. ba. l. j. z. tñ. Sz gd si tutor pupillo nõ sit: an dari possit curator? Rñ. sic. vt argu. a §uio sensu sumit. ff. de tu. z cu. da. ab bis. l. curator. qõ est validũ. ff. de offi. eius cui mãd. est iurisdi. l. j. §. bur rei. Accur. Additio. Nisi sit §ium legi. l. nemo. C. de iurisdi. om. iudi. vel rationi naturali. vt. C. de epis. z cleri. l. conuenticulam. Accur.

Argumentum a §uio sensu ẽ validum nisi i duobus casibus.

n ¶ Aduersa valitudine. i. infirmitate q̃ valitudini z sanitati §ia est.

o ¶ Necessitate. Et q; longo tpe abfuturus est: vl sua maiora negocia babet ptractare: vel alias similes necessitates: vt. ff. de pcu. l. filiusfamilias. §. fi. z. l. fe. z. l. post lite. z. l. fe. vsq; ad. l. q̃ oia. + Et nisi bmõi necessitas sit non pot ꝑm quosdã. vt. C. qui da. tu. vel cu. pos. l. curatorẽ. z. l. curator. imo certe z si q̃cũq; alia sit iusta quoquo mõ. vt. ff. de admini. tu. decreto. + z hec eadẽ sunt in curatore. vt. C. de ap. si actor.

p ¶ Absit. Si eñ presens sit z hz intellectũ etiã pcuratorẽ cũ auctoritate tutoris facere potest: vt. C. de procuratoribus. l. nec q. Accur.

q ¶ Velit. scilicet tutor.

r ¶ Actorem. Qui h dicit actor: als aduitor dicit. vt. ff. de tute. l. solet. als curator. + vt. ff. de tu. z cu. datis ab bis. l. in oẽm. als pcurator. vt C. de procu. l. nec q. Et no. hic varia noia eor qui alior facta agũt. vt actor vt hic iam dictũ est. Itẽ tutor qui datur pupillis. §. de tute. §. est autẽ. Item curator qui datur adultis vel etiã furiosis vel fisibus. vt §. eo. in princi. et. §. furiosi. z. §. sed z mente captis. Item pcurator qui aliena gerit negocia cum mandato: vt. ff. de pcura. l. j. Item negociorum gestor qui sine mandato gerit. vt. j. de obliga. ex quasi cõtrac. §. j. Item iconomus cui res ecclesiastica gubernanda mandatur ab epo cum ꝑsenu fratrum vel capituli. vt. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. z C. de epi. z cle. l. omnes. §. hunc enim proculdubio. als est. §. nihilominus. vt. bunc eñ fine dubio. Itẽ idẽ dicitur bypocrisarius. vt in auf. qũo opor. epis. §. non aliter. z. §. nec q̃ autẽ. z. §. si vero vt prefertim. Itẽ findicus qui fic grece dicitur latine singulozũ dicens causas: vt. ff. de munere. z bo. l. munerum. §. defensores. Quando q; tamen actor z tutel cus pro eodem ponuntur: vt. ff. qõ cuiusq; vniuer. l. j. §. quibus. et. §. pe. z. l. item eorum. §. actor. Facit ad hoc. ff. de auc. tu. vel cura. per totum. Sel etiam dic q differunt: vt ibi notatur. fcz in. d. l. j. qõ cuiusq; vniuersitatis ꝛc. Additio. Hodie tamen non fit differẽtia in nomine. vt in. c. petitio. de procura. Ange.

Tutorẽ dari negt babẽti tutorem.

¶ Et tunc duo actus §. bal. f. interdicto administrationis fuduiemes. pdigalitan. Et de cretũ tutelã fuduiemens etan. Et q in naturali sẽ accidentali prepõderet z ecõtra. vt de in. §. per missus. t. gl. §. si. de tute

¶ Nõ ẽ vez in hite dilucida in terualia: vt l. nõ solũ. §. fi. et. l. post suscepta. z. ff. de excu. tu. secus i ppetuo furiosꝰ m ang. b.

¶ Idem in dãito qui trãsfuge eq

¶ De satisfdatione tuto. ¶ Istra rubrica sic continuatur. Dictũ est supra de tutoribus. z curatoribus. z q; ipsi tenentur satisfdare ideo videdum est de satisfdatione tutorum z curatorum cozundem.

Continuatio.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Et ti. ¶ Totus iste titulus diuidit in tres ptes pricipales. Primo ponit qui teneant satisdare ⁊ qui non. Secudo ꝙ ponit qui queuei curatione sunt negocia a curatoribꝫ tutoribusve ꝓsumant[b]: vel diminuantur[c]; curet ptor[d] vt ⁊ tutores ⁊ curatores eo noíe satisdẽt[e]. ¶ Sed hoc non est perpetuum[f]. Nã tutores testõ dati satisdare nõ coguntur: qꝛ fides eozũ ⁊ diligentia ab ipso testatore approbata[g] est. Item ex inquisitione[h] tutores vel curatores dati satisdatione non oneran tur: quia idonei[i] electi sunt.

¶ Si fuerit plures tutores dati ex testõ vel ex ingsitione põt vnus offerre satisdationẽ ⁊ solus administrare: nisi etiã alius voluerit satisdare. ¶ Si autẽ nullus satisdat: ille solus geret quẽ testator elegerit vl maior pars eoꝝ. ¶ Et si discordant: cogent a iudice eos dare.

¶ Sed si ex testõ vel ingsitione duo pluresve dati fuerit põt vnus offerre satisdationẽ de idẽnitate pupilli vel adolescẽtis: ⁊ cõtutori suo vel curatori ꝓferri: vt solus administret. vel vt ꝓtutor aut cõcurator satis offerens ꝓponat ei: vt ⁊ ipse solus administret. Itaq; ꝙ se non põt petere satisdationẽ a ꝓtutore suo vel curatore: sed offerre debꝫ vt electionẽ det ꝓcuratori: vel ꝓtutori suo vtrũ velit satis accipe vel satisdare[l]. ¶ Si nemo eoꝝ satis offerat: siqdẽ ascriptũ[m] fuerit a testatore qs gerat: ille gerere debꝫ. ¶ Si nõ fuerit ascriptum quẽ maior[n] pars elegerit ipse gerere debꝫ: vt edicto[o] prætoris cauetur.

¶ Sinautẽ ipsi tutores dissenserint circa eligendũ cũ vel eos q gerere debent: ptor partes[p] suas interponere debꝫ. ¶ Idẽ ⁊ ꝓ pluribus[q] ex ingsitione datis cõprobãdum est: id est vt maior ps eligere possit: per quem administratio fiet.

¶ Qui tenet accipere satisdationem a tutore: si nõ recepit vel minus idonee: tenet subsidiaria actiõe: q etiã transit ad heredes. Et põt tutor vl curator cogi satisdare: etiã captis pignoribus. Arcti.

¶ Sciẽdũ aũt ẽ nõ solũ tutores vel curatores pupillis vel adultis tutores discordant in eligẽdo. Quarto ertẽdit ad datinos dictum in testamẽtariis. Scõa ibi: Si nemo. Tertia ibi: Si autẽ. Quarta ibi: Idẽ ⁊ in pluribus. Arcti. ¶ Casus. Dicistis mihi ꝙ tutores testamẽtarij ⁊ cũ ingsitione dati nõ satisdant: nũquid est hoc gñaliter verum: Rñ. impa. ꝙ non. Nã si duo plures ve tutores in testõ dati fuerint: poterit vnus ex eis offerre satisdationẽ de indẽnitate pupilli ꝓtutori vl ꝓcuratori suo ⁊ si ipe admittit bmõi satisdationes et in administratione pferre tur: sed tator vel curator non poterit per se a cõtutore vel curatore suo bmõi satisdationẽ erigere: sed offerre eã debet vt electionẽ det curatori vel ꝓtutori suo accipe: ⁊ administrationẽ ei exponere vt ipse solus administrare possit: ⁊ si nõl eoꝝ satisdationẽ bmõi offerat: tũc si testator in testõ expresserit qs in administratione pferri debeat: ille solus administrabit. Si vo a testatore ẽ hoc nihil dictum fuerit: tũc quẽ maior pars eoꝝ idoneũ elegerit ille solꝰ administrabit. Si ita fuerit ꝙ in electione ipsi tutores: nec aliquatẽꝰ per se ꝓcedare poterũt pretor parte interponeꝰ: ⁊ aliquẽ idoneũ administratorẽ eligere cõpellet. Idẽ iuris est in pluribꝫ tutoribꝫ vel curatoribus in ingsitiõe datis: vt videlicet maior pars posit eligere aliquẽ idoneum qui solus negocia pupilli administret. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Sciendũ est autẽ. Fran.

a ¶ Et tamen. Dirimus dãdos tutores vel curatores ratione etatis, ne tamen ꝛc. Accursius.
b ¶ Consumantur. in totum.
c ¶ Diminuantur. pro parte.
d ¶ Pretor. Sic ⁊ prefectus vrbis ⁊ preses prouincie. vt. §. ti. j. §. fi.
e ¶ Satisdent. Rem pupilli saluam fore vt dirimus. §. de tute. §. fi. scz cũ fideiussore. vt. ff. rem pupilli saluam fore. l. non quasi. in pr. ⁊. ff. de pretor. stipu. l. pretorie. ⁊. ff. qui satisda. cog. l. j. Accur.
f ¶ Perpetuum. a generaliter verum. als perpetuũ: id est generale, vt C. de eden. l. edita. als pro tempore ponitur. scz ꝙdiu vita durat. vt. §. de verbo. obli. §. at si ita. ⁊. ff. pro soc. l. j. vbi de hoc.
g ¶ Approbata est. Idem in curatoribus in testamẽto datis scz curatores non dentur in testamẽto: regulariter tamẽ si dati fuerint confirmantur decreto pretoris vel presidis. sic. §. tu. pto. §. fi. ⁊ tunc liberantur a satisdando ꝓ tutore. vt hic. ⁊. ff. de ꝓhr. tu. l. si filio. ⁊. l. in cõfirmando. ⁊. l. seq. ⁊. l. vtilitatẽ. Secus in dato a matre. vt. ff. de ꝓhr. tu. l. j. ad fi. legis. als. C. eo. tit. l. j. Sed cẽ fr ecus: Rñ. q; firmum est consilium patris + ⁊ non matris: vt arg. §. q. ali. l. in fi. j. rñ. ⁊. j. de imur. §. j. Et qꝛ dicit in testamẽto idem in tutoribus in codicillis datis dicã. vt. ff. de testa. tu. l. iiij. als. iij. ⁊ facit ad hoc. C. de episco. audiẽ. de creationib. ⁊
h ¶ Item ex inquisitione. i. dati a iudice cum inquisitione. vt. §. de iustitia. tu. sed hoc iure.
i ¶ Idoneũ. scz pesumptione iuris: ꝓtra quã nõ admittitur. pbatio in cõtrariũ: sed si ꝓtra apparet tenebit ille qui dedit: vt. j. co. §. sciẽdum. Sed hoc fallit in curatore furiosi qui satisdat si nõ habeat idoneam substantiã: is sit cũ ingsitione datus. vt. C. de cura. fur. l. fi. §. sed si qdẽ. ⁊. §. si vo non talis. Itẽ debent iurare isti oẽs bene agere. i. non preter mittere vtilia ⁊ nõ facere inutilia: vt in auf. vt bi qui ob. se pbi. ba. res mino. §. fi. col. vj. Si ergo nec testamẽtarij nec datiui satisdãt qui erũt illi qui satisdant: Rñ. legitimi: nisi in casu. f. patronus pro liberto. vt ff. de leg. tu. l. legitimos. §. j. Item datiui qñ non fiunt cũ inquisitione. vt. C. de auc. prestan. l. fina. ⁊ nisi satisdent non administrant. vt. C. de tuto. vel cura. qui sat. non de. l. j. ⁊ fi. Et ꝓ hoc sunt quattuor genera tutoꝝ. f. testamentarij. Item legitimi. Item datiui cum inquisitione. Item datiui sine inquisitione vt dictum est.
C ¶ Sed si. ¶ Diuidit in quattuor partes. Primo ꝙ contutor: tenetur tutori satisdare: vt in administratione preferat. Secõ quid fiet si nullus ex ꝓtutoribus vult satis offerre de indẽnitate. Tertio qd agendũ cum tutores discordant in eligẽdo. Quarto ertẽdit ad datinos dictum in testamẽtariis. Scõa ibi: Si nemo. Tertia ibi: Si autẽ. Quarta ibi: Idẽ ⁊ in pluribus. Arcti. ¶ Casus. Dicistis mihi ꝙ tutores testamẽtarij ⁊ cũ ingsitione dati nõ satisdant: nũquid est hoc gñaliter verum: Rñ. impa. ꝙ non. Nã si duo plures ve tutores in testõ dati fuerint: poterit vnus ex eis offerre satisdationẽ de indẽnitate pupilli ꝓtutori vl ꝓcuratori suo ⁊ si ipe admittit bmõi satisdationes et in administratione pferre tur: sed tator vel curator non poterit per se a cõtutore vel curatore suo bmõi satisdationẽ erigere: sed offerre eã debet vt electionẽ det curatori vel ꝓtutori suo accipe: ⁊ administrationẽ ei exponere vt ipse solus administrare possit: ⁊ si nõl eoꝝ satisdationẽ bmõi offerat: tũc si testator in testõ expresserit qs in administratione pferri debeat: ille solus administrabit. Si vo a testatore ẽ hoc nihil dictum fuerit: tũc quẽ maior pars eoꝝ idoneũ elegerit ille solꝰ administrabit. Si ita fuerit ꝙ in electione ipsi tutores: nec aliquatẽꝰ per se ꝓcedare poterũt pretor parte interponeꝰ: ⁊ aliquẽ idoneũ administratorẽ eligere cõpellet. Idẽ iuris est in pluribꝫ tutoribꝫ vel curatoribus in ingsitiõe datis: vt videlicet maior pars posit eligere aliquẽ idoneum qui solus negocia pupilli administret. Et hec dicuntur vsq; ad illum. §. Sciendũ est autẽ. Fran.
k ¶ Sed si ex testõ. Duo ponit ⁊ vnũ trñ nũc pseqnũ. f. de testamentario ± sed in fi. §. di de alio. Itẽ hec eadem in curatoribus pluribus locum habent. vt. ff. de admi. tu. l. iij. §. qõ in tutoribus. Itẽ quid in legitimis: Rñ. idem cum sit eadem ratio ne deterius negocia per plures exercentur. vt. ff. de admi. tu. l. si plures. §. apparet ergo. Accur. Ẽ versus. Segnius expediunt cõmissa negocia plures.
l ¶ Vel satisdare. Sic. §. de inuti. stipu. §. alteri. in fi. Accur.
m ¶ Ascriptũ. f. in testõ vel aliter apparet eius voluntas euidenter. qꝛ dicit in satisdationẽ quis preferri debet: ꝙ si non fuerit ascriptum quem maior pars elegerit ille gerere debet. Accur.
n ¶ Maior pars. dũmodo oẽs velint per vnũ administrare: als essẽ non cõpellerent. sed oẽs gerere pũt si velint. vt. ff. de admi. tu. §. plures. §. fi. ⁊. l. vel in partes. ‡ Et nota hic arg. ꝙ stat maior parti. hic. ff. de pac. l. iurisgentium. §. vlti. ⁊. l. maior. ⁊. l. precedente. §. fi. ⁊. ff. de testa. l. iij. §. j. ibi: als numerus testũ ꝛc. Arg. ꝓtra. ff. de ser. rusti. pre. l. per fundum. ⁊. ff. cõta pre. l. fi. Additio. Solutio. Ibi loqtur in ꝓtõne indiuidui: puta seruitutis: in qua oẽs regruntur hic de administratione q̃ est diuidna: ⁊ penes vnũ insolidũ est possibilis fm Bal. Vel ibi loqtur de cõpluribus vt vniuersis: hic vo in cõ vt singulis. Que tũ regule fallunt in multis casib⁹. vt per doc. hic. Vide ca. j. ertra de bis q̃ fi. a ma. par. ca.
o ¶ Edicto pretoris. scz quod non habemus.
p ¶ Partes suas. i. se officiales suos ⁊ milites institic. Sed cur nõ cõmittitur fortune: vt als. C. cõmu. de le. l. fi. j. rñ. ⁊. j. de leg. §. adoptiõis: Rñ. nõ ita alterius factũ. f. pupilli possunt fortune cõmittere vt suum proprũ. ⁊ ꝓor. huic. ff. de leg. j. bmõi. §. fi. ⁊. ff. de vsufru. l. si cuius. §. fi inter duos. Arg. ꝓtra in eo. n. l. quotiens duobus. j. respon.
q ¶ Idẽ ⁊ in pluribus. Per oia. vt. §. nisi qꝛ hic a testatore non potuit scribi quis gereret. cũ nihil diserat de tutela. nã non darentur ex ingsitione si essent testamẽtarij. vt. §. de atti. tuto. j. respon.
C ¶ Sciendum. ¶ Diuidit in ꝗtruo: pres. Primo ꝙ officialis ꝓuenit subsidiaria actione. Secõ qñ ⁊ ꝗbus casib⁹ teneat. Tertio ad hẽdes ertẽdit. Quarto ponit nonũ casum. videlꝛ ꝙ ꝗtuor cogit satisdare. Scõa ibi: Subsidiaria. Tertia ibi: Que qdem. Quarta ibi: Quibus ꝓtõnibus. Arc. ¶ Casus. Dicis tã video in qb⁹ casib⁹ tutores satisdationẽ rẽ pupilli saluã fore iterponere debẽt. Pone modo ꝙ nõ fuerit pupillis ꝓ tutores bñ cautũ qualr in defectũ tutoꝝ vel fideiussoꝝ ab eisdẽ receptoꝝ fudueniat ipsis pupillis: Rñ. det ipa. Ennece in B casu optimũ remedũ bñficio legis ipsis pupillis idulget. Scire eẽ debes ꝙ nõ solũ tutores vel curatores ex administratiõe sua pupillis vel adultis vel

Immo vtrungs fm ang. vsq; ad §. q̃ si nẽo. qꝛ cũ indefinite loqua presumit re spondere ad interrogata. l. si ẽ sensi. §. q̃ interrogatus. ff. de inter.

‡ Ideo tamẽ postulãtes vel ex eis eligi plures simul agere nonpũt ex eis vnꝰ velit idẽ vt iudere ⁊ alij gereresset diuisio ceteris iuitis p offiti iudic. ar. l. ⁊ puto ff. fami. her. ⁊. l. cõi diuidundo. §. si duo. ff. cõi diui. Ang.

Diuisio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tis/vel furiosis/vel ceteris qui in curatione sunt ex administratione sua tenent: sed etiã in mgratus qui hmõi satisdationẽ a tutoribus vel curatoribus accipiunt vtilis actio subsidiaria dabit: q̃ qdẽ actio subsidiaria vltimũ hmõi pupillis vel adultis possit ꝓstare subsidiũ. Et ꝗ actio subsidiaria nõ solũ aduersus illos ꝛpetit q oĩno idonea cautionem a tu. vel cur. ꝛequi passi sunt. ¶Nec soluz aduersus mgratus dat: ſz etiã tã ex prudentũ rñsis q̃ ex ꝓstõnibus p̃ncipis in heredes eorũ extẽdit: nec imerito: in eisdẽ enĩ ꝓstõnibus expsse cauet vt tutores vel curatores ad predictã satisdationẽ interponẽdã p pignoruz captionẽ coercẽtur. vñ cũ ipsi mgratʒ sibi leges bñficio poterãt ab hmõi piculo cauere nõ est murum si ipsi ꝛ etiã eoꝝ heredes pro sua negligẽtia teneant. Scire tũ debes q̃ neq̃ prefectus vrbis/neq̃ ꝓtor/neq̃ pses pro ꝓuincie/neq̃ aliqs ali' q̃ ius nãdi tutores hz pdicta actione subsidiaria pupillis vel adultis vel ceteris in curatiõe existẽtibus tenebunt: sed solũ hi qui hmõi satisdationẽ accipere solent. Et hec dicuntur vsq̃ in ſi. tituli. Frã. de are.

ceterisq̃[a] psonis ex administratione erũ teneri: sed etiã in eos q satisdationẽ accipiunt[b] subsidiariam actionẽ esse que vltimũ eis[c] pcisiũ possit afferre. ¶Subsidiaria[d] autẽ actio dat in eos q vel oĩno a tutoribus vel curatoribus satisdari nõ curauerint: aut non idonee[e] passi eẽt caueri. ¶Quẽ quidẽ tam ex prudentũ rñsis[f] q̃ ex ꝓstõnibus[g] iperialibus etiã in heredes eorũ extendit. ¶Quibus ꝓstõnibus[h] ꝛ illud exprimit: vt nisi caueant[k] tutores ꝛ curatores: pignoribus captis coercẽantur[l].

a ¶Ceteris q̃. Vt furiosis ꝛ mente captis. vt. §. ti. j. §. furi. ꝛ. §. sed ꝛ mẽte captis.
b ¶Accipiunt. vt mgratus. qd dic vt diximus. j. e. §. neq̃ autem.
c ¶Eis. scilicet pupillis ꝛ fimilibus.
d ¶Subsidiaria. sc̃z tutele vtilis ꝛ ta cum qui malũ dederit tuto: em: vel vtilis negociorum gestoꝝ qñ malum curatorẽ. nã eadem vtilis in magistratũ datur + qui in administratorẽ directs dat ꝛ vsure veniunt vt in prima. vt. ff. de magistra. cõ. l. ſi. ꝛ. C. e. l. pe. Subsidiaria autẽ dicitur penalis aptitudine: vt legis aquilie actio ꝛ penalis aptitudine. vt. j. ad. l. aqui. §. bis autẽ. nam nec illa semp penalis est: nec hic semp in subsidiũ datur: q̃ q̃nq̃ agit anteq̃ zueniantur oẽs tutores vt colligitur ex his que dicunt in hac glosa circa ſi. Quare ad hoꝝ euidẽtiã distingue: aut fuit vnus tutor vel curator aut plures. ¶Primo casu cõuenitur prius tutor vel curator: ꝛ postea magistratus vt hic. Si vero plures: ꝛ tunc aut oẽs gesserunt tutelã/aut curã/aut nullus/aut alter tñ. ¶Primo casu oẽs conueniuntur ante magistratũ. vt. de admi. tu. lucius. §. pe. ꝛ de magistra. cõ. l. duo. Jn secõdo idẽ: vt. ff. de admi. tu. ſi plures. Jn tertio subdistinguе aut fuit diuisa tutele administratio ꝛ iudicẽ vel testatorẽ: aut nõ. ¶Primo casu pro sua gestione qlibet tenet: et non pro alterius: ꝛ postea magistratus in subsidiũ. ff. de admi. tu. l. lucius. §. pe. ꝛ. C. de diui. tu. l. ij. Sed tñ in quattuor casibus vn' pro alterius parte tenet: tamen post magistratũ sc̃z si tutorẽ vt suspectum remonendũ non remouit/vel tarde remouit/vel remonẽdo iura pupilli prodidit: vel non exegit satisdationẽ rem pupilli saluam fore cũ videret eũ non solucndo: vt in. d. l. C. de diui. tu. l. ij. ꝛ. ff. de admi. tu. l. lucī. §. pe. Scõo casu zuenitur primo gerens. secũdo magistratus. Tertio non gerens nisi in dictis quattuor casibus vbi zuenitur etiã qui non gessit ante magistratũ: vt. C. de diui. tu. l. ij. ꝛ. ff. de admi. tu. l. etiam. ꝛ. l. emilius. in ſi. ꝛ. l. tres tutores. de boc diri in. l. j. ff. de tu. ꝛ ratio. distra. ꝛ in. l. j. C. de transac. Additio. Et no. q̃ in oibus p dictis casibus pupillus cõueniens tutorẽ preferr ceteris creditoribus. l. debitmus. ff. de pignie. credi. secus si zueniat iudicẽ. l. j. §. pupilegiũ. ff. de magi. conue.
e ¶Idonee. aduerbiũ est: ꝛ facit ad boc. ff. de magistra. zue. l. j. §. sciendum. ꝛ. §. erigere.
f ¶Que. sc̃z tutele actio subsidiaria/vel negocioꝝ gestoꝝ. vt diximus.
g ¶Respõsis. vt. ff. de magistra. zue. l. j. §. sciẽdũ est. ꝛ. l. qõ ad heredẽ.
h ¶Ex ꝓstõnibus. vt. C. de ma. cõ. l. ij. ꝛ in aliis grecis ꝓstitutionibus: sed aliter heres tenet q̃ de dolo ꝛ lata culpa tñ. aliter defunctus qui etiam de leui culpa tenet. vt. ff. de ma. con. l. non similiter.
i ¶Quibus constitutionibus. sc̃z grecis.
k ¶Caueant. sc̃z rem pupilli saluam fore.
l ¶Coercẽantur. Facit ad boc. ff. de admi. tut. l. j. j. rñ. ꝛ. ff. de dam. infe. l. iij. §. ij. ꝛ. ff. de lib. agno. si quis a liberis. §. si qs ex his. ꝛ. C. de suspe. tu. l. ij. ꝛ. de ven. inſpi. l. j. §. quidam pũt dare tutorẽ et nõ erigere satisdationem: de qbus hic loquit. Aliꝝ ꝛ dare ꝛ erigere de qbus ibi dicit. ‡ Aliꝝ erigere ꝛ nõ dare: vt tabellioẽs ꝛ aliqs miles iustitie cui talia cõmittunt: ꝛ isti tenẽtur in subsidiũ. vt. §. de attil. tu. §. pe. ꝛ. ff. de magistra. cõue. l. ſi. Jtem estimatores patrimonij pupillorum propter quoꝝ prauam estimationẽ villiores fideiussores accepti sunt. vt. ff. de magi. con. l. j. §. diuus. qui erant dandi pro rei qualitate.
n ¶Dandi. sc̃z tantum.
o ¶Solent. als debent: sed isti nec debent nec solent vt diximus.

+ Contrarius ꝛ glo. i l. actio. ff. de nego. gest. ꝛ ibi Bar. vbi vide que sit actio directa/ꝛ q̃ vtilis.

‡ Et si differat accipe satisdationẽ vt expedire

pcessum. vt bonus trãſeat ad suc̃cessores potestũ pueni ri in sindica tu. vt. d. l. j. §. sciendus. Ja.

¶Neq̃ aũt pfect' vrbis[m]/neq̃ pretor/neq̃ pses/puicie/neq̃ qlq̃ ali' cui tutores dandi[n] ius ẽ/hac actione tenebit: ſz hi tantũmodo qui satisdationẽ exigere solent[o].

¶De excusationibus tutorum vel curatorum. Titu. XXV.

¶Tres liberi rome et quattuor in italia/et quinq̃ in prouinciis prestat excusationẽ a tutela vl cura. Adeptiui vo non cõputantur. Nepotes vo in locũ filij vocãtur: nec liberi mortui computant: nisi p republica decesserint. Arcinus.

¶De excusatiõibus tutorũ vel curatorũ. ¶De excusationibus tutorũ vel curatorum nũc dicit q. §. qui. mo. tu. ſi. §. fin. pmisit. Accur. Vel continua sic ſm Por. Q: supra visum est de tutoribꝰ ꝛ curatoribus: verum q̃ hi varijs ex causis excusari solent. ideo merito subdit de excusatione tutorum ꝛ curato. Por.

Diuisio.

Excusantur. ¶Totus iste titul' diuidit in ſi serdeci partes. ¶Prima ponit qualiꝝ quis excusẽt a tutela propter numerũ liberorum. Scõa ibi: Jtẽ diuus. §. Jter excusẽt q̃ impediꝝ negociis fiscalibus ꝛ rei publice. Tertia ibi. ꝛ qui potestatem. qualiꝝ quis excusetur propter potestatem et iurisditionẽ. Quarta ibi: Jtẽ propter. qualiter excusẽt propter litem precedentem cum pupillo ꝛ adulto. Quinta ibi: Jtẽ tria. qualiter excusẽt propter numerum tutelarũ. Sexta ibi: Sed ꝛ ꝓpter. qualiꝝ excusẽt ꝓpter paupertatem. Septima ibi: Jtẽ ꝓpter aduersam. qualiꝝ quis excusetur propter infirmitatẽ. Octaua ibi: Similiter excusẽt propter imperitiã litterarum. Nona ibi: Jtem si propter inimicitias. Decima ibi: Jtẽ si qui. qualiter quis excusẽt propter controuersiam status. Undecima ibi: Jtẽ maior. qualiter quis excusẽt ꝓpter etatem. Duodecima ibi: Jdem et in milite. qualiter excusetur. ꝓpter militiam. Decimaꝛtia ibi: Jtem rome. qualiter excusẽt propter exercitium liberalium artium. Decima quarta ibi: Qui autem. in quãtum tẽpus potest quis se excusare. Decima qnta ibi: Qui tutelã. qualiter quis excusẽt a cura pupilli sui velvxoris sue. Decima sexta ibi: Si quis autẽ. Declarat q̃ falsa excusatio non ꝓdest. Jtẽ prima pars diuidit in qnq̃ partes. Primo ponit q̃ plures ꝛ varie cause sunt qbus quis a tutela vel cura excusaſ. Secũdo ponit qualiꝝ quis ꝓpter liberos excusaſ. Tertio quot liberi habent excusare: seu ꝓpter quot liberos qs excusaſ a tutela vel cura. Quarta fortiscat dictũ suum per sistem rõnem diuertẽdo. Quinto declarat qui liberi sint illi qui prestant excusationẽ. Secũda ibi: plerq̃q̃. Tertia ibi: si eẽ tres. Quarta ibi: crẽplo. Quinta ibi: sed adoptiui. ¶Casus. Accessi ad iustinia. ꝛ ita coꝛã eo, pposui. Dñe vos vultis tractare de excu. tu. vel cu. dicatis ergo mibi qbus modis excusantur tu. vel cu. ab onere administratiõis: Ad boc rñ. impa. Amice: tuto. vel cura. variis modis a tutela vel cura poterũt excusari. Qñq̃ enim per numerũ liberoꝝ suoꝝ merentur excusari siue bmõi liberi in potestate sunt siue emancipati. Si eẽ tres liberos aliquis habuerit rome superstites: vel in italia quattuor: vel in puincia qnq̃ a tute. vel cu. poterit excusa. ꝛ hoc ad modũ alioꝝ munerũ ciuiliũ: nam ꝛ tutelã ꝛ curã placuit esse munus publicũ. vnde sicut a ceteris muneribus publicis quis excusari poterit: ita ꝛ ab istis. Sed qd dñe Justi. vos diristis per liberos quẽ posse a tu. vel cu. excusari: dicatis mihi, p deo: an illud locuz habeat indistincte in oibus liberis: Rñ. impe. qd diri tibi gñaliter aliquẽ p liberos posse excusari: itelligere debes de naturalibus ꝛ legitimis. Nã adoptiui patri adoptiuo ad excusationem non pficiunt. Liberi eẽ naturales ꝛ legitimi extranee persone a patre naturali nihilominus ad excusationẽ pfunt. ꝛ hoc vsq̃ adversi. Jtem nepotes. in quo sic po. ca. Vidimꝰ q̃ per liberos qs a tutela vel cura excusaſ: sed q̃ appellatione liberoꝝ veniunt nepotes. Queriꝛ a dño Justi. an istud se extẽdat ad nepotes: Rñ. ipe. q̃ non solũ liberi ꝓmo casu existẽtes. pfunt: ſz etiã nepotes ex filio mortuo auo suo ad excusationẽ. pfunt: q̃ in locũ fiu pitis mortui succedũt: sed ꝛ nepotes ex filio post mortẽ ipsius filij eiusdẽ pitis nepotis auo. pfunt: nepotes tñ ex filia ei. pdesse nõ poterũt. Et b vsq̃ ad ver. Filij aũt. in quo sic figurat casus. Vidimus supius a p̃ncipio ti. bucusq̃ q̃ liberi ꝛ nepotes ex filio excusant quẽ a tutela vel cura. Sed q̃ro dñe Justi. an b verum sit de filijs mortuis: Rñ. dñs impe. qd tibi diri filios. pdesse: intelligere debes q̃ filij superstites tñ ad tu. vel cu. oneris excusationẽ pfunt. mortui eẽ non. pfunt. ꝛ hoc vsq̃ ad versi. illus. Sed si in bello. in quo sic po. ca. Ostẽdum est. §. q̃ liberi mortui nõ. pfunt ad excusationẽ tute. vel cure. Hũc querit ab impa. quid si in bello ꝓpublica occisi fuerint an patri ad excusationẽ prodesse possint: Et respondet. Certe cõstat eos prodesse qui in atrio p̃ncipis ceciderunt: ꝛ in perpetuum:

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Institutionum imperialium Liber.I.

qui enim pro republica ceciderunt in perpetuum per gloriam viuere intelliguntur. hoc dicit vsq; ad.§. item diuus marcus. Fran. de are.

a ¶ Propter liberos. Superstites. i. in columes. vt. ff. de vaca. mu. l. ij.

b ¶ Emancipati. Ius pater filio emancipato curator: petat. tunc ein non ercusat a cura emancipati. vt. ff. e. amicissimos. §. fi. + Vel dic: q; lz fa ciat contra stimulos naturales: tamen bene potest vt ibi innuitur.

¶ Rome. Hoc est in ciuitate romana: vsq; ad centesimū miliarū. vt. ff. de offi. pre. vrb. l. j. §. cum vrbem. Et cur. Additio. Secus si ortisset in vrbe vel in vrbibus: q; vrbes muris cingit. vt. l. vrbis. ff. de vrbo. fig. Et gd ap pellant. Ciuitatis vt pa trie contineat: i. qd si ciuitas arenū florentiarū. Ange. hic se remittit.

d ¶ In principio. Sed nunqd ille prouicie que alis habent ius italie: et hoc habebunt: Resp. non. q: illud propter tributa c̄ceditur eis. vt. ff. de cens. l. j. c. fina.

e ¶ Munera. i. onera ciuilium vt decurionat: secus si primoni; vt onus: vt. ff. de va. mu. l. fertūdecimū. §. numerus. et. §. q. primoniorū. c. l. bis onerib. i. ri. et. C. q nume. lib. l. j. lib. x. Item secus in honorib. vt. ff. de va. mu. l. iij. et. l. in honoribus. + Ite secus in oneribus que honori inhe rent. vt. ff. de va. munc. l. sertūdecimum. §. numerus.

f ¶ Publicus. munus. Auctoritate: nā datur inuitis. vt. C. de decur. l. nullus. li. x. i facit. ff. de vsb. fig. l. pupillus. §. munus. c. l. munus pro pte. c. ff. de mu. t. bo. l. j. §. illud. Sed. §. ff. e. arbitre. §. tutela. Sed nō est publicū munus: vt ibi de vtilitate lz auctoritate fic vt hic. b. sed vtilitate publicū est secūdario: q; erpedit republice. vt. §. de bis q sunt sui vel alie. iur. §. fi. Ite contra. ff. eo. fpadonem. §. qui accepit. c. l. non tñ. §. non oia. Sed lz ibi gñalr remissionē publicū munerū habuit tñ et gñalr remissione nō gtinet tutela: vel cura fauore pupillorū: q adultos: sicut. c. als de gñali dicto. q. dā c̄cipunt. vt. ff. de leg. iij. l. vroē.

+ Et sicut gñalis imuitatus nō ercēdit admunus publicū cus aucte et vitilitate pūuarum: ē ita nec ad reale odiarū sī extraordinarū sic vt no. bar. ē Dy. in. o. §. qui accipit.

¶ Plerq; ppter + liberos siue in potestate sua sint siue emancipati. ¶ Si enim tres liberos superstites rome: quis habeat: vel in italia quattuor: vel in puincias quinq; a tutela vel cura pōt ercusari. ¶ Exemplo cetero cū munerum. Nā ē tutela et curā placuit publicū munus esse. ¶ Sed adoptiui liberi nō prosunt. ¶ In adoptionem autē dati: naturali pēt psunt. ¶ Itē nepotes ex filio prosunt: vt in locū patris sui succedant ex filia nepotes non psunt. Filij autē superstites tantum ad tutele vel cure muneris ercusatio nem psunt. ¶ Defuncti autē nō prosunt. ¶ Sed si in bello amissi sunt: quesitus est an prosint. ¶ Et constat eos solos prodesse qui in acie amittunt. ¶ Et ein qui pro republica ceciderunt: in perpetuus per gloriā viuere intelliguntur.

¶ Procurator: fisci ercusatur a tutela vel cura. hoc dicit Areti.

¶ Item diuus marcus in semestribus rescripsit eū qui res fisci administrat: a tutela vel cura Eddu

Ri. q; fic. diuus marcus rescripsit in semestrib. suis administrantes res fiscales durāte administratione posse se ab onere tu. vel cu. excusare. Tu. ē a repu. abiusdatus est tu. vel cu. ē ir a repu. dati sunt tu. vel cu. ab onere administrationis tu. vl cure ercusant. b. d. vsq; ad §. Sed ē si. i quo fic figurat casus. Addimus qlr abiis datus tu. vel cur. republice cā abesse incipiat: an sitr ercusat: R. ñ. dñs ipc. q; non soluz illi qui in abientia dati erant pōt ercusari: sed etiā si primo fuerant dati tutores vel curatores: ē postea cepērit abesse cā reipublice a tutel. vel cura ercusantur: interim curator: loco eorū dat: q; bus reuersus cura tor: loco eo; surrogatus desinit curator esse: ē ipsius administrationis onē recipiāt. nec in casu isto post reuersionē anni habent vocationē: vt pa. pl. lib. vj. responsorū re scriptit. Doc. eñ spacius idulget his qui post reuersionem ad nouas tutelas vel curas vocātur. Non autē eis qui post ne administrationis onus recipiāt. b. d. vsq; ad §. Et qui potestatem.

p ¶ In semestribus. i. in ser mēibus q; habāt operā studio. naz alterniis ser mēibus dabant operā impatores bello studio. vt. ff. de origi. iur. l. ij. §. er bis. in prin. vltime cbarte. Vel dic q; nomen erat libri in illis ser mēnibus compositi q; in idem recidit.

Semestre duplicitur accipitur.

Additio i bello missi quoē ānos ercusationis habēt.

q ¶ Administrat. qui dicitur. pcurator: fisci. ē facit ad būc. §. S. de cura. §. item in locum.

r ¶ Abfuint. vel abfuturi sunt. vt. ff. de pcu. l. filiusfami. §. fin. Additio. Quia paria sunt esse vel de primo sperari. l. pe. ff. de testa. mili. q; fa ciat in lucentiatus gaudeat beneficio doctor: de quo dic vt ibi p doc.

s ¶ Ercusant. hoc primū respōsum logtur qñ eo cristente in abientia reipublice cā datus fuit tutor: vel curator: quo casu perpetuo ercusat reipublice cā datus fuit tutor: vel curator: quo casu perpetuo ercusat si per viginti annos militaueritat vel complenerat multis spaciis ē non ignominiose missus est. Als qui infra quinquēnium missus est: pura q; infirmus nulla habet ercusationē: qui post quinq; annos. b; annū: qui post octo annos habet biēnium: qui post duodecim b; triēnium: qui post ser decim b; quadriēnium: qui post viginti ercusationē perpetuam habet. vt dictum est. c. ff. eo. sed ē si milites. §. i. t. q. c. iij. t. v. t. §. quando; q; vsq; ad. §. qui autem post.

t ¶ Ercusantur. si hoc postulauerint prius ē etiā alium actor: vel curatorem peterint als non. vt. C. si tu. reipu. cau. l. j. t. ff. de admini. tut. tutores. §. qui se.

¶ Et qui pētēt. ¶ Casus. Vsum est supius de pluribus personis quali se pōt ercusare a tutela vel cura. Nunc querit a ño ipatore an sint alie persone que possint ercusari: R. impe. q; nolo ē predicta tutela vel cura ercusari: sed etiam qui aliquā pētātem habent: vt pfectus vigilū vel annone: q; tūc illi a suscepione tutele vel cure durāte officio suo se pōt ercusare: vt diuī marcus scripsit. sed tutelā suscepta occasione pētātis nō pōt deserere. Sed nunqd si aliqs datus tutor: vel cura. bēat litem cū pupillo vel cū adulto poterit occasione litis se ercusare: R. q; non: nisi de oibus bonis ipsius pupilli: vel forte de bereditate alū ipsi pupillo delata. ē controuersia fuerit. In hoc eñ casu ercusatio habebit locū. Et hec dicunt vsq; ad. §. Itē tria. Fran. de are.

v ¶ Potestatē. vt q; sit prefectus vigilum vel annone. vt. ff. eo. L. administrantes: ē similes qui potestates vocantur. vt. C. de mod. mulc. l. eos. fecus si sit circa latus principis. ceptam enim nō complebit. vt. ff. eo. Liuius peritos. Accursius.

x ¶ Sed suscepta. vt. §. proti. §.

y ¶ Nisi forte. imo: ē sine forte. vel etiā si de maiori parte bonorū pupilli sit controuersia. vt. ff. c. l. ppter litem. i. ri. ē facit. C. c. fiat allegas. t. §. de auc. tu. §. fi. t. C. qui da. tu. pos. l. creditorem. sed bodie nō potest creditor vel debitor esse tutor. vt in auf. vt bi qui ob. per. §. j. col. vj.

z ¶ Hereditate. lz ipsi pupillo a parte delata vel a quocūq; nō curo: propter magnitudinem enim litis ponit de hereditate.

Item tria.

+ Et sta ē ibi: fm angelū. q; hāc ficio quod ba beo ppē te e non debeo vti. z: salte vbi tu pricipas de eo dē fm. rpo. p. l. si iudex circiuentō ff. de mino. als sec' vt i d. l. amicissimos.

+ Istas ap probat Dy. in. o. §. fi. et ange. hic.

+ Ab eo ñ ercusantur. pa. liberi vt ri glo. in. l. si qs securio. i. C. d. bcu. li. ix. quā ap probāt ange. t. pos. b. §. glo. in. l. j. C. de bis q nu. li. dicat. q; requiran tur. xvj.

+ Item ē ibi: gñalis imuitatus nō ercēdit admunus publicū cus aucte et vitilitate pūuarum: ē ita nec ad reale odiarū sī extraordinarū sic vt no. bar. ē Dy. in. o. §. qui accipit.

+ Idē in eo d ingressus est religionē ercā ibi Fāsici fm. ods hic. ar. l. mi. les. t. ibi gl. ff. de re iud.

+ Mōt' ia cit. l. artic. t. §. gēlis. ff. c. vbi. Dc. Bar. q' offciales publici vel ancilla. fun' limites a gabellis vel collectis extraordinariis non cadunt reg. ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Item tria. ¶ Casus. Ofte nunqd sunt adhuc plures modi quibus tuto. vel cura. ab onere administrationis poterit excusari: Rñ. q. sic. Nã tria onera tutele vel cure nõ affectate q̃ diu administrant tribuũt excusationẽ: ita tñ in casu isto intelligẽda sunt tria onera vt tute. vel cu. plurũ pupillo: eiusdẽ hereditatis: vt puta fratrũ vel nepotũ pro vna tutela cõputant. Nã nõ numerus pupillorũ: sed separatio p̃monioꝝ facit plures tutelas: ꝛnõ solum in p̃dictis modis locũ habet excusatio. et hoc ysqs ad. ℣. Sed ꝛpropter. Fran. de are.

a ¶ Item tria onera. Not. dicit onera ꝗtuor enim posset hãe tutelas q̃ sibi excusationẽ nõ parent si sint leues vl̃ leuissime vt hic. ✠ Itez nota q̃ dicit tria onera: tres enim possẽt hãe et tũ tria onera cõputant: puta fratrum vt sequtur non eñ numerus pupillorũ plures tutelas facit: sed p̃monioꝝ separatio: vt. ff. eo. tria. ꝛ. l. si ts. ✠ Item q̃ dicit nõ affectate. nota naz si dedisset operam: ꝛ sic affectasset eas hãe: nõ pdesset: q nõ viderent onerose: vt ꝛ als q data opa reipublice cã abest. vt. ff. eo. qui. can. ma. l. et q data. ꝛ facit. ff. si qs cau. l. ij. ℣. si tñ. ꝛ. ff. ad legẽ cor. de falsis. l. vroꝛi. ℣. j. [iurta illud. Noc portat nihil qõ portat qlqs libẽter.] Item hãe tria onera i domo vna esse sufficit: vt si pater vel filꝰ gerat oẽs excusentur: sed nõ computentꝰ nisi ob aliũ tutorẽ teneantur vt. ff. eo. l. diximus. ℣. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ. ff. de ritu nup. si quis tuto ꝛ. Item bonorũ bonorũ hoc nõ eñ cõputãt: vt. ff. e. l. spadonẽ. ℣. si ciuitatis. Additio. Item due excusationes imperfecte diuersi generis. puta due tutele cũ duobus filijs non faciunt vnam plenã. l. excusatur. ℣. amplius. ff. eo. ꝛ an vnus testis cum fama p̃debet in criminalibus vide Ange. hic.

¶ Sed ꝛ propter. ¶ Casus. Titius volens facere testũ suũ: meuium vicinũ pauperem. ¶ ade in rebus tenuẽ vt nõ habeat vnde viuat nisi er suis operis: in suo testõ filijs suis impuberibus tutorẽ aut puberibus cura. instituit. Querebat a dño ipa. an iste meuius. ꝛpter suã paupertatem posset se excusare ab administratione bmõi tutelꝰ. Rñ. dñs Justi. q̃ qs excusat a tutela vel cura. ꝛpter pauptatẽ si sit adeo paup vt nõ possit administrationi tutele vel cure intẽdere ℣ hãet necesse operari vt viuat. ꝛ hoc tã diui fratres ℣ diuus marcus rescripserunt. Et hanc paupertatẽ debet. ꝛ phare is qui ad tutelã vel cu. vocatur. Fran.

b ¶ Inparem. l. si nõ habeat tantũ in bens quantũ ꝛ pupillus cui daẽ tutor. vt hic. ꝛ. ff. e. l. pauptas. als autẽ ꝛ paup qui nõ h3 qnqua ginta aureos in bonis. vt. ff. de accu. nõnulli. Vel dic verius eũ esse h3 paupẽrem ꝛ imparem oneri q̃ sic laboribus est iplicatus. ꝛpter pauptatẽ vt tutele suspẽsẽnõ possit: cũ fortẽ in agro cũ tota die esse oportaat. Hec eñ placet p̃ma expositio cũ hoc mun' magis obsequio p̃sone q̃ i aliꝰ qua crogatione q̃stat. vnde pauperta5 talis nõ nocet vũmodo possit suspẽsẽ tutele: ✠ vt. ff. de mo. ꝛ bono. cura. ℣. inopes. ꝛ. j. tit. j. ℣. fi.

c ¶ Socere. id est probare.

¶ Item ꝛpter. ¶ Casus. Titius in extremis vite ℣stitutus meuiũ in suo testõ tu. aut cu. suis filijs dedit. quiquidẽ meuius adeo infirmita tn detinebat vt suis rebus seu. ꝛpriis negocijs interesse nequisset: ite titius voluit se excusare ab administratione bmõi tu. vel. ꝛpter suam infirmitatẽ qua tenebat: querebatur a dño impa. an ista excusatio eũ reddat ĩmunem ab onere tu. vel cu. Rñ. dñs impe. q. ꝛpter diuersam valitudinẽ: per quã quis ꝛpriis rebus administrãdis superesse nõ potest excusatio locum habebit. h. d. Fran. de are.

d ¶ Aduersam valitudinẽ. Et si est surdus: vel mutus: vel ꝗpetua valitudine detentus. vt. C. qui mor. l. ij. q. mo. ibus. put duraueri excusat. Sed furo: nõ excusat: sed interim curato: datur. fm Jo. vt. ff. e. l. non solũ. ℣. fi. ꝛ se. duabus. ll. ysqs ad. ℣. sunt. ꝛ alij. Sed qã er supadictis etiã si velint nõ admittunt vt surdꝰ ꝛ mutꝰ. vt. ff. de tut. l. ij. ℣. pe. ꝛ. ℣. fi. Quare dic q̃ quatũ ad eos ꝛpropẽ ponit excusatio. vt. j. c. ℣. minores.

✠ Ista cõtinetur appobat ꝓdoc.

✠ Itẽ si alia tãpa vel etiã q̃rta supervenienis sit breui tpe finiẽda: puta. j. semestre. l. nõtñ. in p̃n. ff. eo. ✠ Et q̃ ter tu ifert. bar. vnũ furtum magnũ ex̃pollere tribus. et p̃o furẽ suspẽsi dl posse. Et q̃do intellig̃ur furtũ vnũ vel plura. vide in. l. eũ q. ℣. idez scribit. ff. de fur. Ang.

¶ Tres tutele onerose diuersoꝝ p̃monioꝝ nõ affectate tãdiu p̃stant vacationẽ q̃diu durãt. Arc.

¶ Itẽ tria onera tutele non affectate vel cure p̃stant vacationem q̃diu administrantur: vt tamen plurium pupillorum tutela vel cura coundẽ bonorum veluti fratrum p̃o vna computetur.

¶ Qui probant se esse ita pauperes q̃ tutele vel cure p̃stant vacationẽ possiũt: excusant ab eis. h. d. Arc.

¶ Sed ꝛ propter paupertatem excusatiõem tribui: tam diui fratres q̃ per se diuus Marcus rescripsit: si quis imparem se oneri iniuncto possit docere[c].

¶ Infirmitas excusationẽ p̃stat a tutela vel cura. Arctinus.

¶ Item propter aduersam[d] valitudinem: propter quam nec suis quidem negocijs interesse potest excusatio locum habet.

¶ Homo simplex ꝛ ignarus litterarum: h3 a tutela excusationẽ.

¶ Si liter eos q lras nesciũt[e] eẽ excusandos diuꝰ pius rescripsit: q̃uis ꝛ iperiti lrarũ p̃nt ad administrationem negocioꝝ sufficere.

¶ Datus tutor in testõ. ppr' inimicitias excusationẽ habet. Qui vero p̃mosit administrationem excusationem perdit. Arctinus.

¶ Itẽ si. ppr' inimicitias[f] aliquẽ testõ tutorẽ p̃ dederit: h3 ipm p̃stat ei excusationẽ: sicut p Sciũ nõ excusant q se tutelã p̃ti pupillorũ administraturos p̃miserant[g].

¶ Eo q̃ qs nõ cognoscit p̃cẽs pupilli nõ excusat a tutela. h. d. Arc.

¶ Non esse autem admittẽdam excusationẽ eius qui hoc solo vtitur: q̃ ignotus[h] patri pupillorum sit diui fratres rescripsere.

¶ Inimicitie capitales si reconciliatio non sit secuta p̃stant vacationem a tutela.

¶ Inimicitie q̃s qs cũ p̃e pupilloꝝ vl̃ adultoꝝ exercuit: si capitales fuerũt: nec rccõciliatio iteruenit: a[k] tutela vl̃ cura solẽt excusãr.

¶ Qui passus fuit controuersiã status a patre pupilli habet vacationem. Arctinus.

¶ Item is qui status sui controuersiam a pupilloꝝ patre passus est: excusatur a tutela.

¶ Maioꝝ. lxx. annis a tutela se

Litterarũ ignorãtiam an ex cuse a tutela.

Inimicitia trib' casibus excusat a tutela.

Tutor p quã paupẽtã a tutela excusãt. Pauptas nõ excusat a tutela.

rantia: ideo querebat a dño impa. an imperitia lrarum quem possit a tutela vel cu. excusare: Rñ. dñs impera. q̃ etiam rõne iperitie litterarũ lras nescit ab onere administrationis tutele vel cure excusandũ esse. No. q̃ dictio q̃uis in medio. ℣. posita põt poni aduersatiue. Item potest poni correctiue sine determinatione. ℣. vt etiã imperiti litterarũ: possint esse tu. vel cu. si sint exprtes negocioꝝ ꝛ hoc vltimum veri' est. h. d. Fran.

e ¶ Lras nesciũt. Et simplices sutvl' rudes aliud si sint sagaces in negocijs: tunc eñ nõ excusantur. vt subijcit q̃uis ꝛc. vt. ff. e. athlete. ℣. penul. ꝛ fi. Et no. lrãtum ad aliq̃ admitti ad que non reciptur illitteratus vt. C. de postu. l. ij. ꝛ in aut. de iudi. ℣. j. colla. vj. Et no. melioris cõditionis esse sapientem q̃ stultum.

¶ Itẽ si. ppr. ¶ Casus. Si p̃ in testõ aliquẽ tuto. ꝛpter inimicitias dederit: puta fic dicendo. Titiũ tutorem pupillis filijs meis do: vt debitis supponat: et a pupillis admittit coipso q̃ pr̃ h3 expressit. Iste titꝰ tutor datus se poterit ab onere administrationis excusare sicuti per Sciũ nõ excusant illi q. pmiserũt se p̃ti pupilloꝝ eozũdẽ tutelã admistrare. S3 pone q̃ vatꝰ fuit tutor a g̃ busdam pupillis: et ipse hoc solũ adduxit i excusationẽ q̃ erat ignotus p̃ti pupilloꝝ: nunqd rõne talis excusationis ab onere admistratiõis liberat: Rñ. ipe. q. nõ. Nã diui fres rescripserunt nõ esse admittendã excusationẽ eius q h3 solũ p̃o rõne q̃ p̃ti pupilloꝝ ignotꝰ fuerit. Itẽ si aliqs exercuerit capitales inimicitias cum patre pupilloꝝ nec postea recõciliatio iteruenerit: poterit se ab onere tutele vel cure excusare: rõ iuris est ꝛ si aliqs status qõnẽ a p̃e pupilloꝝ passus fuerit: vel si ille qõnem stat' moueat. Nam in vtroq̃ casu locũ h3 excusatio: ꝛ hec dicunt ysqs ad. ℣. Itẽ maioꝝ septuagita. Frã.

f ¶ Inimicitias. Et q̃ ideo eũ dedit tutorem vt debitis supponat ꝛ a pupillo vere f. Et nota q̃ tribus casibus excusat inimicitia: vt si ideo dedit vt dictũ est hic. Itẽ ꝛ q̃ ideo eũ interuenit post testamẽtum. Itẽ et fm quosdã etiã q̃ ante testamentũ: si tũ fuit capitale certamen. In q̃rto casu nõ: vt si ante testamẽtum facta fuit ꝛ nõ capitalis: q̃ videtur remisisse ex quo in testamento dedit tutorem. vt. ff. eo. athlete. ℣. dat remissionem. p̃out est ibi in littera p̃ius. vt ꝛ. j. eo. ℣. inimicitie.

g ¶ Promiserant. Ez als habeãt excusationẽ: vt hic. ꝛ. ff. de testa. tuter sniã. in fi. ꝛ hoc vbi p̃mosit. Vel sic se iactauit. Quid autẽ si in testamento se tutorẽ scripsit: Rñ. non erit tutor: nisi vel euidẽter idoneus appareat vel pater eum cõfirmauerit: vt in. d. l. er sententia. vt tũc dicetero erit tutor. ff. ad. l. coz. de fal. vroꝛi. ℣. j. Accur.

h ¶ Ignotus. ꝛ sic excusatur qui ibi domicilũ non habet vbi datus est. vt. ff. e. l. si. ℣. fi. Additio. Quod est verum fm Ange. si ibi cõstituerit domicilũ. als autem non est opus excusatione cum a iudice dari non possit. vt est glo. in. l. neq. ꝛ. C. qui da. tu. pos. Et qua actiõe teneatur si sponte gessit ꝛ an testis debeat cognoscere contrahentes. vide hic cũ determinauerat q̃ sic: si deponat de facto contrahentis.

i ¶ Si capitales. Capitales accipe vel q̃ accusabat eum de aliquo crimine q̃ ingerebat penam capitis. i. status. Vel q̃ ingerebat penam sanguinis. Vel q̃ insidiabatur morti ipsius fm Azo. Et nota ℏ fieri aliquid rõne inimicitie q̃ non fieret als. fic. ff. de arbi. non distinguemus. ℣. cũ quidam. ꝛ. l. licet autem. ꝛ. ff. de lib. cau. si pariter. Nã immicius iudex esse nõ p̃ot. vt. ff. de pcura. l. filiũ ffamilias. ℣. fi. ꝛ. l. vel crilio.

Inimicitie dicunt capitales duplicit.

k ¶ A tutela. vel datina vel legitima. si autẽ testamentaria: dic vt. ℣. in glo. vt quia ꝛc.

l ¶ A pupilloꝝ patre. vt quia pater pupillorum quãdoq̃ dirit hunc quem dat modo tutorem suum seruum fuisse vel libertum. Iste enim sunt questiones de statu. vt. j. de actioni. ℣. preiudiciales. Et est ratio q̃ mortis accusationi bec questio similatur. vt. ff. quod metus causa. isti quidem. ℣. j. Idem est econtra. si hic monet questionẽ status ipsis pupillis. vt. ff. eo. athlete. ℣. amplius. Accursius. Additio. Intellige

UNIVERSIDAD DE CANTABRIA

istud verum si nõ studiose vel per calũniam monit questionem vt ibi als secus: qõ facit vt testis non repellatur a testimonio cõtra eum qui ipsum accusauit vel percussit studiose vt ipm ercluderet fm Ang. h. ¶ Item maior. ¶ Casus. Dñe iam vidi plures modos qbus tutores vel cura excusant: nunqd adhuc poterunt pluribus modis excusari: Rñ. qp sic. qñqs enĩ excusant rõne etatis si minor lxx. annis tutor vel curatus fuerit: rõne etatis se excusare potest: z nõ solũ rõne senectutis: sed etiã fm iura antiq̃ excusatio locum habebit. Item maiores cñt. xxv. an. olim ab onere administrationis tutele vel cure excusabantur. Hodie vo per constitutionẽ nostrã tutele vel cure administrationẽ afpirare pbibent: intantũ videlz: vt decete ro excusatione opus nõ fit. Illã et ĩ vellent: nullo modo admitterẽtur. Ĩn qstõne enĩ nostra cpsse cauet: vt nullus pupill? ad tutelã legitimã vocetur: nec adultus. Incuit le enĩ nobis videt eos q in reb' suis administrandis alieno auxilio egere noscũtur: z sub alijs regũtur: aliarum tutelã z curam subire. et idem in milite in expeditione militari existente seruandum erit: vt ipse etiam volens ad tutele vel cure administrationẽ admittatur. Et hec dicũtur vsq ad. §. Qui aũt vult. Francis. de aretio.

a ¶ xxx. annis. scz iam cõpletis. vt. ff. de iur. ĩmu. l. ij. §. minoziem. + Sz in alio personali publico munere st atuit tẽpus. lv. anno. vt. C. qui etate. l. fi. lib. r. Et nota ratione senectutis aliqua fieri quc als nõ fierent vt hic. z. ff. de iure. ĩmu. l. semper. i. respõ. z. C. de postu. puidendum.

b ¶ Nec excusatione. Sz in larga significatiõe ẽt q. pbibenẽ excusanẽ: vt. ff. de postulã. l. i. §. mitiũ. z. C. q morbo. l. vnica. z. ff. de tute. l. i. §. pe. z fi. z. j. c. §. pe. z fi. z facit ad hoc. ff. de reg. iur. l. eius est nolle. Accursius.

c ¶ Constitutione. C. de legi. tut. l. fi. z facit. §. de fid. tut. §. fi. Accur.

d ¶ Subire. Facit ad hoc in aut. de san. episco. §. j. col. ij. z. ff. de eden. l. si quis. cr argentarius. §. pe. z fi.

e ¶ Idem z in milite. i. in militia existente. secus in veteranos: quod dicit dominus. §. e. i. item qui reipublice. Ad hoc autẽ q aliqs sit miles sẽr sunt necessaria vt dicimus in aut. de man. pup. §. fi. z in. l. pe. ff. er q. cau. mao. z. j. de mili. test. super rub. Additio. Et refert Ange. q milites nostri temporis gaudent pauilegijs dũmodo in eis sit eadẽ ratio z causa pauilegij concedendi.

f ¶ Nec volens. z ita ipso iure nõ tenet datio: vt hic. z. C. q da. tu. pñt. l. militie. nisi a cõmilitone det. vt. ff. e. ppter magistratũ. §. fi. + Aliud in celesti milite: vt in clerico q admittit vsq ad q̃rtũ gradus: et in aut. de san. epis. §. phios. quam habes. C. de episco. z cle. super. l. generaliter. Additio. Dic q ĩmo hodie vsq ad. r. gradũ sicut ad successionẽ fm Jo. de pla. per. §. fi o neq. in aut. de here. que ab intesta. de iure ẽ ca nonico oĩs eleꝛ' vel promotus cpõs z monachi possunt suscipere tutelam et causa pictatis: q̃ nuis nõ cogantur nisi in subsidiũ z pro miserabilibus personis. lxx vj. distin. perucent. z. xv. q. i. c. generaliter.

g ¶ Grãmatici. i. magistri de grãmatica: z idem dicas de sequentibus. Et adunge bis sophistas: id est dialecticos: ita vt oẽs qui docent triuium excusanẽ: vt hic. z. ff. e. ti duas. §. j. z hoc fi doceãt rome vbi est cõmunis patria. vt. ff. ad mu. roma. z hic. Item si in patria sua vt h subijcit. Item oportet q sit intra numerũ: habebat enĩ quelibet ciuitas numerum fm q̃titatẽ: z grãmaticos z dialecticos: rhetores z phisicos: siue medicos. ita tri. q nulla vltra decẽ haberet. qbus hanc ĩmunitatẽ daret. vt. ff. eo. si duas. §. fi. Sed aliud videt in his qui docẽt q̃driuium vt musicã/ astronomiã/ geometriã. z arismeticam. nã non vident hẽre excusationẽ. vt. ff. eo. geometri. Quid de legũ doctoribus. Non excusantur nisi rome. vt. ff. e. sed z reprobari. §. fi. z. §. pe. vel nisi in cõsilium principis sint assumpti. vt. ff. e. iurisperitos. Vltra numerũ autem vel extra patriam sua nemo excusat: nisi sint multũ disciplinati. vt. ff. e. Sz z reprobari. §. amplius. Item phos qui docent in naturalibus. q̃ stat excusationẽ habere vt. ff. eo. sed z reprobari. §. fi. z. §. pe. vel nisi in cõsilium principis sint assumpti. vt. ff. e. iurisperitos. Vltra numerũ autem vel extra patriam sua nemo excusat: nisi sint multũ disciplinati. vt. ff. e. Sz z reprobari. §. amplius. Item phos qui docent in naturalibus. q̃ stat excusationẽ habere vt. ff. eo. sed z reprobari. §. amplius.

¶ Qui autem vult. ¶ Casus. Dñe quidã datus fuit tu. vel cura. qui multas z varias habuit excusationes: z quasdã er illis proposuit et alias pponere pterminit: postea excusatiões ppositas in pcessum iudicij pbare nõ potuit: nũquid alias excusationes quas ab initio nõ proposuit adhuc pponere poterit? Rñ. qp sic. Qui enim se excusare vult si plures habeat exceptiões: z quasdã ex his in exordio litis ppositas nõ pbauerit alias exceptiones sibi cõpetentes: Iz ab initio obmissas: attamẽ intra statutum tps proponere z pbare non pbibetur. Et hec vsq ad illum. §. Qui aũt excusare se volunt. rc. Fran. de are.

¶ Item maior. lxx.[a] annis a tutela z cura se põt excusare. ¶ Olim qdẽ excusabant: a nfa autẽ pstõne pbibentur ad tutelam vel curam aspirare: adeo vt nec[b] excusatione opus fiat. ¶ Qua cõstõne[c] cauet vt nec pupillus ad legitimã tutelã vocetur: nec adultus. ¶ Cũ erat inciuile cos qui alieno auxilio in rebus suis administrãdis egere noscũtur: z sub alijs reguntur alioꝝm tutelam vel curam subire[d].

¶ Miles militãs tutor eẽ nõ pt. ¶ Adẽ z ĩ milite obfuãdũ est: vt nec volẽs ad tutele on' admittat. ¶ Docẽtes grãmaticã/ vel rhetoricam/ vel medicinã/ vl' rome/ vel in patria sua intra numerum deputatum excusantur a tutela.

¶ Item rome grãmatici[g] rhetores z medici: et qui in pria sua ad artes exercẽt: z itra numerũ sunt: a tutela z cura hñt vacationem. ¶ Proponens vnã excusationẽ z nõ pbans põt intra statuta tpa aliã pponere z pbare. Ar. etinus. ¶ Qui aũt vult se excusare si plures habeat excusatiões: z de quibusdã non pbauerit: alijs vti[h] intra tpa pstituta non pbibetur. ¶ Cõstitut z ĩ cẽtesimũ lapidẽ hz quãgita dies ad pponẽdũ excusationes a die scie. ¶ Cõstitut vo vltra hz vnã dietã p q̃libet vigesimo miliari z. xxx. dies: ꝓũmo non sint pauciores qnqua ginta. Arc. ¶ Qui aũt excusare se volũt: ĩ appellãt[i] hz itra. l. dies[k] ꝓtinuos ex q cognouerũt[l] se cẽ tutores vel curatores datos: se excusare[m] debẽt

+ Qñ autẽ reqrat ann' cõpletus vt sufficiat cetpus vel qñ tps reqrat de momẽto ad momẽtũ Dic vt ibi p glo. Bar. et doc. Ange.

+ Sz Ja. § are. ibi t. z rũ: et illum ter. ĩtelligit i veterano.

Scietici tri niales excusant tutores.

Scietice q̃driuiales se excusat a tutela. Doctor le gũ an excusetur a tutela. Vbi a tutela excusantur.

Appellari an possint ab iniũctione minorum.

+ Et tẽc sufficit q vnus pbet et hec tps pcurrit: etiã si ignorauerit sus sibi pperere fm doc. hic.

Et ẽ ne incidam' in absurdũ videlz q̃ pus pscribat rpe cognitiõis. f. q̃ruor mẽsũ q̃ ppoll tiõis. f. dñq̃ quinta dieꝝ qõ nõ cõmigit. in. d. l. mariti. cum ibi ofne rpo deẽ ad imtãdũ accusatiões non aut ad q̃ticlendũ. et nõ ob. Ja.

a Sed nunquid in dubio presumetur cum scire vel ignorare semper? Respon. videtur q̃ semper scire presumatur: etiam ex die nominationis saltem ex tunc quando ad eum notitia venire potuit: nisi probet se ignorasse. vt. C. de pericu. tutor. l. fi tutor. Sed tamen contradico scilicet vt presumatur semper eum ignorasse: nisi probetur eius sciẽtia. vt. ff. de administra. tuto. hoc autem. z. C. qui mili. nõ pos sunt super seruis. libro. xij. z. ff. de probatio. verius. Iste obstat p dicta l. fi tutor. quia ibi publice erat notum. vnde nec iste tutor: quia ignorare. vt. ff. de iuris z facti ignoran. regula. Vel q̃ dicit ibi id quod ltq̃ dum probationibus ostendit. scilicet eo q̃ non pbetur cõtra. Vel aliter vt ibi solet dici.

b Se excusare. Sez dando initiũ excusationi vt modo diximus: z ea redigendo

b Alias vti. dũmodo ĩ initio omnes proposuerit fm quosdã # alas nõ põt. vt. ff. eo. scire oportet. §. scire autẽ. Vel q̃ veritas est fm Jo. dic q illud quod ibi dicit q̃ si milis est ei qui se non excusauit. qui omnes pũs non proposuit: verũ est quo ad nõ nominatas: q: oportet q adhuc proponat si non est lapsum tempus: vt hic. z. ff. eod. propter litem. §. j. z. ff. de excep. nemo. z. ff. de trãs ac. cũ bi. §. fi pretor. Contra. C. de inoffi. testa. contra maiores. Sed ibi ab initio duas pponere nõ potuit: q: sibi esset ꝓtarius: z ita verum est.

i ¶ Tempora. q̃ fuit ista tẽpora habes. j. pr. §.

¶ Qui autem excusare. ¶ Casus. Domine dat' fui tu. cuidam pupillo: z ego habebam tres libros in vrbe vel quattuor in pronincia vel quasdam alias excusatiões mihi competentes. vnde a datione tutele volebã appellare: iudex nõ admisit appellationem meã: z dicatis mihi quid iuris est in casu isto. Ad hoc rñ. Iuris. Amice: iudex contra te iuste processit. Qui enĩ ab onere administratiõis tutele vel cure se voluerint excusare ab ipsa datione nõ debent appellare immo infra quinquaginta dies cõtinuos cõnumerãdos ex quo nouerint se datos esse tut. excusationes sibi cõpetentes debent coꝝ iudice proponere cuiuscunq; generis sint. hoc est siue a testatore siue a lege siue a iudice dati ertiterint: z hec sunt vera si infra centesimũ miliare a loco in quo dati fuerint habitent. Alio enim modo facienda est computatio si vltra centesimũ miliare ab eo loco in quo dati fuerant habitent. Tunc enĩ pro singulis viginti miliaribus donec venerint ad locũ in quo dati fuerunt computabit eis vnus dies: z cũ venerint ad eundẽ locum numero resultanti er cõputatione dierum er beneficio legis adijcietur spacium. xxx. dierũ infra qõ poterunt se excusare. Sed tamen vt fecundo dicebat in hoc casu si minoꝝ numerus er computatione dierarum z adiectione. xxx. dierum resultet q̃ spacium qnquaginta dierũ de equitate ita erit facienda cõputatio: vt illi qui habitant vltra centesimũ miliare ad suas excusationes proponẽdas nunq̃ minus habeant q̃. l. dies. Et hec dicũtur vsq ad illum. §. Datus autem tutor. Fran. de are.

k ¶ Non appellant. Sed. contra. ff. de appel. cũ in vna. §. tutor. Sed ibi appellatũ fuit ab ipsa sententia lata ꝓtra excusationẽ. sed ab ipsa datione appellari non põt vr hic. z. ff. qñ appel. §it. l. j. §. fi quis tutor. Sed in alijs mũneribus contra: q: a datione appellat: vt. C. de ap. l. bi q. et C. de tempo. z re. l. j. z. C. de decuri. l. ij. li. r.

l ¶ Intra quinquaginta dies. Ita tamẽ q̃ infra quattuor menses cõtinentur isti quinquaginta dies: licet cognouerit se forte datum circa finem quattuor mensium. vt. ff. eodẽ quinquaginta. arguunẽ. eius quod ff. ad legem iul. de adulte. l. mariti. §. pterea. et hoc fm quosdam. Vel dic q̃ bi quattuor menses currunt a die cognitionis: sicut z quinquaginta: z hoc quantum ad cursum cause. Sed intrium est vsq ad quinquaginta dies: z sic parum vltra duos mẽses poteꝛt hec causa durare post quinquaginta dies: z sic intelligitur dicta ler qnquaginta. Et qõ ibi dicit in fine a die nominationis itra subandi z cognitionis. # alias vero regulariter triẽnio durãt lites. vt. C. de iudi. properandum. in principio.

m ¶ Cognouerunt. Sed nunquid in dubio presumetur eum scire vel ignorare semper? Respon. videtur q̃ semper scire presumatur: etiam ex die nominationis saltem ex tunc quando ad eum notitia venire potuit: nisi probet se ignorasse. vt. C. de pericu. tuto. l. fi tutor. Sed tamen contradico scilicet vt presumatur semper eum ignorasse: nisi probetur eius sciẽtia. vt. ff. de administra. tuto. hoc autem. z. C. qui mili. nõ possunt super seruis. libro. xij. z. ff. de probatio. verius. Iste obstat p dicta l. fi tutor. quia ibi publice erat notum. vnde nec iste tutor: quia ignorare. vt. ff. de iuris z facti ignoran. regula. Vel q̃ dicit ibi id quod ltq̃ dum probationibus ostendit. scilicet eo q̃ non pbetur cõtra. Vel aliter vt ibi solet dici.

n ¶ Se excusare. Sez dando initiũ excusationi vt modo diximus: z ea

UNIVERSIDAD DE HUELVA

redigendo in scriptis p libellū, vt. ff. eo. scire op3, §. op3. nō tñ solus libellus h̄ sufficit: nisi ⁊ pbet excusationē q̄ ibi ꝓtinet. vt. ff. e. l. excusari. Accur. Additio. Q̄ facit vt termin' dat' ad opponēdū seu excipiēdū intelligat et dat' ad opposita seu excepta ad ꝓbandū ꝑm Christo. h.

a ¶ Dati fuerit. Siue a testatore: siue a lege: siue a iudice. vt. ſ. tit. j. §. ij.

b ¶ Lapidem. id est milliarium. lapidibus enim signabantur miliaria.

c ¶ Viginti milliū. vt. ꝛc. vnoquoq̄ die vigiti milliaria computētur. vt. ff. si quis cau. l. j.

d ¶ Trigita diēꝫ. ſ. d3 dari termin' itra q̄ debent excusent. Vel dic excusare se debent facta diuinoratione. xxx. dierum ꝛc.

e ¶ Qui tñ. Repete debent se excusare intra xl. los. xxx. dies g tamen ꝛc.

f ¶ Computari. Caueas ne fallaris in hac ꝓputatione. si em̄ per centū milliaria abest vel min': tñ b3 dies quinquaginta. si autē abest vltra etiā per vnū miliariū: b3 ꝓo qui bus libet. xx. miliariibus vnā diē: ⁊ sic ꝓo centū miliarib' b3 qnq; dies: cū quinqes viginti faciant centū. Itē forte vnū diē: q̄ vltra est per miliariuz vnū vel paruz plus. Itē xxx. dies b3 ⁊ tc b3. xxx. vj. dies et ita est in octerio: ⁊ditione q remotio:

cuiuscūq; generis sint. i. qualitercunq; dati[h] fuerint tutores: si intra cēteſimū lapidem[i] sunt ab eo loco vbi tutores dati sunt. ¶ Si vero vltra cēteſimū lapidē habitant dinumeratione fctā viginti[c] milium diuorum ⁊ ampli[d] triginta dierum[e] qui tñ (vt secuola dicebat) sic debent cōputari[f] ne minus sint q̄ quinquaginta dies.

¶ Tutor simpli[r] datus/vniuersum patrimoniū secundario vbicunq; sit situ. Arcti.

¶ Datus autē tutor ad vniuersum ꝓtimoniū[s] datus esse credit.

¶ Qui tutelā alicuius gessit non cogitur postea eiusdē pupilli esse curator. Arcinus.

¶ Qui tutelā alicuius gessit iuitus: curator eiusdē fieri nō ꝓpellitur[k] itātū vt ꝓ ꝑfamilias q testō tutorē dederit: adiecerit se eundē curatorē dare: tñ iuitū eū curā suscipere nō cogēdum' diuus Seuerus ⁊ Antoninus rescripserūt.

¶ Maritus etiā si se immiscuerit in cura vxoris sue: habet excusationem. hoc dicit Arcinus.

¶ Idem rescripserūt maritum[k] vxori sue curatorem datū excusare[m] se posse: ⁊ se immiscerat[n].

¶ Falsis excusationibus liberatus non est excusatus. h. d. Areti.

¶ Si quis aūt falsis[o] allegationibus excusationē tutele meruerit: nō est liberatus[p] onere tutele.

¶ De suspectis tutoribꝫ vel curatoribus. Titulus. xxvj.

¶ Crimē suspecti descēdit ex. l. xij. tabu. ⁊ Et pretor rome et pses in puincia ex eo cognoscit. Areti.

Sicēdū est suspecti[q] crimē ex lege. xij. tabularum descēdere. ¶ Datum est autem ius remouendi tutores suspectos rome pretori[r]: ⁊ in prouincijs presidibus[s] earum: ⁊ legato[t] procōsulis. ¶ Quilibet tutor potest de suspecto accusari.

sis allegationibus se excusauit. dicatis mihi q̄ iuris est in casu isto: Rñdet impera. Amice: q falsis allegationibus ab onere tutele se excusat non est liberat' ab onere administrationis: ⁊ino ex tēpore dationis tenet. ⁊ ideo dico tibi q̄ tutor: tu' nō obstāte excusatione sua quā per falsas allegationes obtinuit de piculo administratiōis tibi teneri.

Et hec dicuntur vsq; ad finem ti. Fran. de are.

o ¶ Falsis. Vbi veritas fuit mutata. nam falsum nihil aliud est q̄ immutatio veritatis: vt i aut. de fi. instru. in pnn. col. vj.

Falsus est imutatio veritatis.

p ¶ Nō est liberat'. Immo ex tpe dationis tenetur: vt. C. si ex fal. alle. l. j. in fi. ⁊ facit ad hunc. §. ff. de re iudi. diuu. §. de excep. q agnitis. et. C. si ex fal. iſtru. p tot̄um titulū. Quid si est iniusta excusatio: lz non falsa vel nō gratiosa: Rñ. ꝑt adhuc idem dicit nō teneat in minoris pteiudicium. vt C. si ex fal. alle. l. j. Quid si per ignorantiam: Rñ. idem. vt. C. si ex fal. alle. l. vlti. lz als sniā gratiosa teneat. vt. ff. ad trebel. seruo inuito. §. cū pretor.

¶ De suspectis tutoribus vl curatoribꝫ. ¶ Q: supra visum est de tut. et cu. ac etiam eorum excusationibus: verum quia hi aliqñ nō excusantur: immo inuiti tanq̄ suspecti remouentur ideo de his subdit. Porcus.

Lōtinuatio.

Diuisio.

Siendū. ¶ Totus iste titulus diuidit ꝑncipaliter in qnq; partes. Primo vnde habuit ero: diū crimen suspecti. Secūdo qui possunt de suspecto cognoscere. Tertio qui ꝑnt fieri suspecti. Quarto q possunt accusare tutorē de suspecto. Quinto quibus causis quis sit suspectus. ⁊ si accusatur de suspecto qd sequtur. Scōa ibi: Datū. Tertia ibi: Ostēdimus. Quarta ibi: Consequens. Quinta ibi: Suspectus. ¶ Lasus. Dñe ia video q̄ vultis tractare de suspectis tutoribus. Dicatis mihi si sedeat aio: vnde descendit crimen suspitionis. Rñdet impera. q̄ ex. l. xij. tabu. descendit. Et hec vsq; ad illum. §. Datū est autem. Sed pone. Dñe iam video vnde descendit crimē suspitionis: dicatis modo mihi qui ꝑnt de hoc crimine cognoscere: ⁊ suspectos tutores ab administratione remouere: Rñ. Justinia. Remouendi suspectos tutores ab administratione datū est ius rome pretori. In puincijs autem ꝑsidibus puinciarum ⁊ etiam de legato a proconsule. Et hec vsq; ad illum. §. Ostendimus.

q ¶ Suspecti crimen. i. huius criminis accusationē. f. de suspecto. Vel simplicius crimen suspecti. id est suspitionis.

r ¶ Ex lege. Et quo est legitimū crimen nūquid se inscribet qui accusabit: Rñ. potest dici q̄ sic. vt. ff. de priua. delic. l. si de mu. ⁊ bo. rescripto. §. si quis. Alij ꝛtra. vt. ff. e. l. ij. §. preterea. Sed illud ꝑt intelligi q̄ñ sine accusatore res ꝑcedit. ✠ Aliud est si cū accusatore: vt dictum est. §. Sed que erit hic pena tallionis cū accusator non sit tutor: vt remouearur: Rñ. infamia. vt. ſ. eo. §. suspectus. ij. Item q̄ qñq; erat puniendus vltra remotionem: vt. ſ. eo. §. sed q̄ sis presens.

Accusans d suspecto se debet inscribere.

✠ Quo casu iudice p inquisitōēz ꝑcedere nō ops cām suspitiōis exprimere nec lequit infamia ſz bal.

s ¶ Rome. Sic in aut. de defen. ciui. §. non habente. col. vj.

t ¶ Pretori. Et illi cui a pretore mādata est iurisdictio. vt. ff. eo. l. j. §. ij. Sed dicunt quidā q̄ tum ad cognitionē nō q̄tum ad remotionē. ⁊ dicunt tm̄ esse speciale in legato a procōsule: vt ipse possit remouere nō sic in legato a ꝑside: sed cognoscere tm̄ potest.

v ¶ Presidibus. Sub hoc vocabulo ꝓtinet. p cōsul. vt. ff. de offi. p̄si. l. j.

r ¶ Legato. pconsulis. i. delegato a. pcōsule. Sed hic nō b3 ordinaria iurisdictionē: ergo remouere non pōt. vt. ff. ad turpi. l. j. §. suspecti. que est cōtra. Sed dicunt q̄dam nomen ꝑsidis ibi generale esse: vt etiam bunc delegatū: ⁊ sic oēm delegatum cōprehendat. vt. ff. de offic. presidis. l. j. Sed verius est in hoc legato duo esse spālia: vnū est vt de hoc crimine possit cognoscere ⁊ diffinire: vt hic. ⁊. ff. e. l. j. §. j. ⁊. §. quod autem. et ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. cognitio. Itē ⁊ aliud vt de omni crimine cognoscat lz non pronūciet. vt. ff. de offi. pconsul. solent. Restat ergo vt per aliū delegatum hoc fieri nō possit: nisi per istū ⁊ pretoris. vt. §. proprime dixi. Additio. Tu dic q̄ si accusatio fit ad remouendū potest cognitio demandari/non autē remotio: nisi fiat a lege: q: tunc potest demandari ipsius declaratio. Sed remotio per sententiam nō potest fieri nisi per delegatū proconsulis vel pretoris vt dicit: vel etiam principis argumentum. l. a iudice. C. de iudic. Si vero fiat ad punien-

Legatus pconsulis duo b3 specialia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Institutionum imperialium Liber. I.

dum: nullus delegatus nec etiam ipse pretor: sed solus preses, puicie cognoscit. vt. d. §. suspecti. ꝛ. l. j. §. fi. cũ. l. seq. ff. eo. Ange.

¶ Ostendimus. ¶ Casus. Dñe iam videomde defendit crimẽ suspitionis: ꝛ qui pñt de illo crimine cognoscere: dicatis modo mihi q pñt accusari de suspitione. Et respon. impa. de suspecto pñt accusari: siue sint testamẽtarij: siue alterius generis tutores: vnde et si legitim' sit ad huc idem dicẽdum erit: videlicet vt accusari possit. Sed pone q sit legitimus tutor: vt patronus liberti fui: nunquid poterit de suspecto accusari: ? Respondet certe sic. Verũ tamen fame pioni parcetur: vt nihilominꝰ integra maneat: quis vt suspectus remotus fuerit. Et hec vsq; ad. §. Cõsequens est. Fran.

a ¶ Ostẽdim'. vt. ff. pri. §. et. ff. de suspec. tu. l. j. §. ostendimus.

b ¶ Omnes qdẽ tutores. id est omnis generis tutores: siue sint testamentarij: siue datiui: siue legitimi non autem oes. i. boni ꝛ mali q; boni etiã si pauperes sint nõ remuentur. vt. j. eo. §. vlt. potest ergo genera singulorum tutoꝝ: ꝛ nõ singula sub generib' posita: seu singula generij. sic ꝛ alia §. qui. mo. tu. fini. §. sed ꝛ capitis. ꝛ. j. de fideiuſ. in princ. ꝛ. ff. de pecu. quam tuberonis. §. peculium. ꝛ. ff. de iusti. ꝛ iu. l. j. §. ius naturale. Sed nunquid eadem seruantur in quolibet alio curatore: puta furiosi vel prodigi: Respon. sic. vt. ff. e. l. iij. §. non tantum. ꝛ. §. sed ꝛ fi quis. Accursius.

Oes tutores pñt fieri suspecti an sit vera oppositio.

c ¶ Alterius. puta datiui.

d ¶ Dicendũ. scs vt possit accusari ꝛ remoueri. Sed certe imo videtur debere curatorꝝ adiungi tã patrono q̃ cuilibet legitimo/non autẽ remoueri. vt. ff. e. l. si tutor. que est huic ꝛtraria: Respon. illud est. §. filiũ non peccetur. in fa ꝛ als. C. de nup. l. vidue.

e ¶ Parcendũ. Sed qualiter parcẽ cum ꝛdẽnatus ob dolũ statim sit infamis: vt. j. e. §. suspectus autem: Respõ. causa non exprimatur in sententia. vt. ff. eo. l. enim. in princ. j. respon.

¶ Consequens est. ¶ Casus. Dicit Justi. ꝛtinuando materiã suam: et quo videmus q pñt accusari super crimine suspitionis sequens est: vt videamus qui pñt accusare suspectos. Et sciendũ est banc accusationem de suspecto quasi publicam esse boc est oibus patere. Non eñ solum masculi ad banc accusationẽ pcedere possunt sed etiã mulieres et rescripto diui seueri antonini admittunt: sed ꝛ mulieres admittunt: nõ ri oẽs: sed ille sole q̃ pietatis necessitudine ducte ad hoc procedunt: vtputa mater ipsi' pupilli/ vel nutrix/ vel etiã auia/ vel soror: ꝛ non solũmodo iste mulieres admittunt/ sed etiã siqua alia fuerit cuius magnã pietatẽ pto: intellecerit q̃ dñ mulieres ad hoc procedũt: ꝛ si fuerit mulier: ꝛ cõpetentẽ non egrediat: sed pietate q̃ mota miuriã pupilli sustinere non possit ad istã accusationẽ cã admittit. Sed hodie nihil poterũt impuberes qui in tutela sunt suos tutores de suspecto accusare: Et tñdet q̃ non: ꝛ ipuberes tutores suos accusare non pñt: puberes tñ in cura existentes curatores suos de consilio necessario ꝛ sup crimine suspitionis arguere possunt: ita diuus seuerus ꝛ antoninus rescripserunt. Et hec vsq; ad illum. §. Suspectus autẽ est qui. Fran.

✠ Sz fm hũ pñtẽ eẽt dare iudicũ publicus cũ semp femie repellant. Dic q̃ sit pub. fm Jo. sa. q; de fistes nõ ici dit in turpi lianũ. vt. d. §. suspecti. vel q; pñt p curatoꝝ constitui.

Et etiam patronus: dũmodo ei fama ꝛstruet: secus in alijs. Arc.

¶ Ostẽdimus' qui pñt de suspecto cognoscere: nũc videamus q suspecti fieri pñt. ¶ Et oẽs qdẽ tutores' possunt fieri suspecti: siue sint testamẽtarij: siue non: siue alterius' generis tutores: quare ꝛ si legitim' fuerit tutor accusari potest. ¶ Quid si patronus? Adhuc idẽ erit dicẽdũ dũmodo meminerimus fame pioni parcẽdũ' esse: ꝛ vt suspect' remotus fuerit.

¶ Quilibet admittitur ad accusandum tutorẽ de suspecto: etiaꝝ mulier si ex pietate pupilli mouetur. als secus. Arctinus.

¶ Cõsequens est vt videam' q pñt suspectos postulare. Et sciendum est q̃si' publicã esse hanc accusationẽ: ꝛ est oibus patere. quimo et mulieres admittunt ex rescripto diuoꝝ Seuerii ꝛ Antonini: sed hẽ sole que pietatis necessitudine ducte ad hoc procedunt': vtputa mr/ nutrix quoq; et auia pñt: potest et soror. Sed et si qua alia mulier fuerit cuius ꝓto: perpensam' pietatẽ intellexerit non sexus verecũdiam egrediẽtis' sed pietate productam non continere' iniuriam pupillorũ admittit eam' ad accusationem.

¶ Impuberes de suspecto non accusant sed puberes sic.

¶ Impuberes non pñt tutores suos suspectos postulare: puberes autem curatores suos ex consilio necessariorũ' suspectos possunt arguere ꝛ ita diuus Seuerus et Antoninus rescripserunt.

¶ Qui nõ administrat bona fide (ꝛ als fit soluendo) potest vt suspectus remoueri. Et iussus a iudice administrare: antẽq̃ administret potest vt suspectus remoueri. Arctinus.

¶ Suspectus' autẽ est qui non ex fide' tutelam gerit ꝛ soluendo sit: vt iulianus quoq; rescripsit.

¶ Sed antẽq̃ incipiat tutelam gerere tutor posse cum quasi suspectum remouer' idem Julianus scripsit: ꝛ fm cum cõstitutum est.

¶ Remotus ꝓpter dolũ est infamis: ꝓpter culpã non. Arctinus.

¶ Suspectus aũt remotus fiꝗdem ob dolum' famosus' est: si

b ¶ Perpensam. id est magnam.

i ¶ Egredientis. qõ fecit calpburnia. vt. ff. de postulan. l. j. §. sexum.

k ¶ Continere. subaudi posse.

l ¶ Eam. Scz feminam.

m ¶ Necessario tum. Scz parentũ. ꝛ facit. ff. de in lit. iuran. l. videamus. §. adolescens.

Calpburnia fuit mulier inuerecunda.

¶ Suspectus autẽ est. ¶ Casus. Dñe iã video qui pñt accusare de suspec. dicatis mihi si placet quis intelligit suspectus. Ad hũ. ipera. q̃ ille suspectus est q nõ ex fide tutelã pupilli sui gerit: ꝛ soluẽdo fit. ita iulian' scripsit. Plus eñ dicit videlꝛ q tutor antẽq̃ incipiat tutelã administrare potest q̃si suspectus remoueri. ꝛ hoc Julianum constitutum est. Et hec vsq; ad illum. §. Suspect' autem remotus. Franciscus.

n ¶ Suspectus. fic. j. eod. §. nouissime. Accursius.

o ¶ Ex fide. Scilꝛ bona.

p ¶ Remoueri. Q: forte ialijs tutelis male sit ꝓsatus. vt. ff. e. l. iij. §. fi autẽ. ꝛ dic remoueri ꝛ nõ accusari. vt. ff. e. l. de eẽ. in fi. §. huic est Jtia. ‡ Vel ibi non pñt accusari sut specti ex ẽbis. l. ꝛij. tabu. Sz ex ſnia sic vt ꝗ dicit. Vel dic q aliq̃ gerat ex dolo tñ accusatur suspectus. vt. C. e. l. iij. ꝗ culpa nõ ✠ ꝛ qõ dicit in. o. l. de eẽ. hoc verum est q̃n ob ignauiã fecerunt. l. administrauerunt. postq̃ vo ceperit gerere ꝛ ꝓpter dolũ ꝛ ꝓpter culpã põt accusari suspectus. vt. j. pri. §. Eiddũo. Nec obst. l. patre furioso. ff. de bis q fiunt sui vel alie. iu. vbi facilius ipedit fieri q̃ factũ tollat: q̃ illud pcedit vbi cadẽ est rõ. §. h est mata: rõ in iam. pducto in esse (cũ plus delingt) q̃ i. pducẽdo. ar. l. sterilis. §. si pvẽdit o. ff. ꝗ act. emp. Jason.

‡ Ista solutio nõ est bona. ꝓpter text. in. l. j. ff. eo.

✠ Et hec est bona quam i accusatiõe tñ nõ in remotione sit ꝛria: q; ita ꝓpt' culpas tic. ꝓpt' dolũ remouetur potest sũ ue impediri administra re iustra distictionẽ an ge. hic. non aũt ꝗ suspecto accusari nisi ꝓpt' dolũ fm Jas.

¶ Suspectus aũt remotus. ¶ Casus. Dñe iã video q̃s est suspect'? Respo deo dicatis mihi q̃s est effectus istius criminis: Ad hoc respõdet impa. Amice si q̃s remotus fuerit ab administratione sua, ꝓpter crimen suspitionis figdem ob dolũ infamis efficit. Si vo ob culpã leue men suspitionis figdem ob dolũ infamis efficit. Si vo ob culpã leue vel leuissimã fuerit remotus nõ efficitur infamis: ꝛ nõ solũ istum effectum hꝰ crimen suspitionis: sed etiã alium. nã si aliqs fuerit de crimine suspitiõis accusatus: q̃usq; cognitio finita fuerit interdicit ei administratio: ꝛ ita papiniano visum est. Sz si aliqs bmõi crimine accusatus fuerit: ꝛ pendẽte cognitiõe decesserit accusati cognitio suspecti ertinguit. Jte si aliqs tutor copiã sui nõ fecerit: vt alimenta pupillo suo decernant: pupillus in possessionẽ bonoꝝ ipsius tutoris cã rei ser uande mittat. ꝛ q̃ p mora deterioꝝ fetã funt data tutore vẽdi iubent. Liquet igit q̃ tutor q alimẽta pupillo nõ prestat: vt suspectus remoueri potest. Si aũt tutor: pñs fuerit per mẽdaciũ tñ alimenta pupillo discerni nõ posse ob inopia pupilli dicat ad prefectũ vbis mittatur puniẽdus: vt iurisco̅sul. placuit: sicut ille remittit ad pfectũ vbis puniẽdus q̃ per pecuniã ministeriũ tutele redimeret. Jte libert' ꝗ fraudulenter gessisse tutelã vel curã filio vel nepotũ patroni, ꝓbat' fuerit ad prefectũ vbis silr remittet puniẽdus: ꝛ in h casu vt ingratius accusari potest. Illouissime aũt sciendũ est tutores vel curatores fraudulẽter administrãtes res pupillares oino esse remouẽdos. Lz eñ satisdatio nõ offerãt de idẽnitate pupilli: tñ q satisdatio maliuolũ tutoris ꝓpsitũ nõ mutat: lz diuti' malignãdi facultatẽ ꝓstat remouẽdi sunt. Jte suspectũ eẽ merito putam' q mozib' talis est vt suspectus hri debeat. Licet eñ tutor vel curator paup sit: fidelis tñ ꝛ diligẽs sit in administratiõe nõ est vt suspect' remouẽdus. Et hꝰ vsq; in finẽ tutelã. Frã. de are.

q ¶ Ob dolũ. Exprssũ i ſnia. puta sic remoueo te q ꝛ dolo tali fusti. ac.

r ¶ Famosus est. Excepto pioꝝ. vt. §. c. §. ostẽdimus. in fi. §. et. ff. e. l. j. §. ostendimus. Sed qd si remouet simplr nõ exprsso dolo vel culpa. Videt q̃ semp remaneat integre fame. vt. ff. e. l. iiij. in fi. ꝛ. l. de eẽ. §. qd ergo. Potest tñ distinguiꝗ vtrũ accusatus fuerit ob dolũ: an ob culpã: aut ob vtrũq;. Jn ꝓmo sit famosus. In ſcdo non eque. In tertio intelligitur semp ob culpã: nisi in Jtium, ꝓbet: pene eẽ non sunt augendẽ sed molliendẽ. vt. ff. de pe. l. pe. ꝛ. C. de ex cep. rei iu. fi cũ testamento. ꝛ. ff. de hbe. ꝛ postbu. l. cum quidam. ꝛ. ff. e. l. iiij. j. ij. ꝛ. iij. respon.

Ob culpam.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

a ¶ Ob culpā. Sez leuē vel leuissimā. secus si ppt latā qz tūc videt ifamis. vt. ff. e. l. i. puberibus. §. si fraus. Et est rō qz dolo cōparat. vt. ff. si mēsor fal. mo. dixe. l. i. §. h actio. 7. ff. de pcar. l. ḡstiū. §. cū ḡz. 7. ff. ꝑoposi. l. qō nerua. Nisi in bouē cāsibus. Primus est in criminib' publicis. vt. ff. ad. l. come. de sica. l. in lege. Scōs in delatione sacramēti in litem. vt. ff. de in litem iurā. l. in actionibus. §. sed inder. in fi. his ēm casibus lata culpa dolo nō cōparat. Vel dic ſm Azo. 7 de lata etiā ĩtelligi: vt licuit in ꝑitione ꝑsone dolo nō ꝑarat vt dictū est. sic in ꝑitione fame vt nō fiat infamis. Hec obst. d. l. ff. co. ĩpuberibus. qz de dolo intelligit. + Vel dic vt j. statim dicā in glo. j. nō similiter. in fine.

Culpa lata semper dolo cōparatur: nisi in trib' casibus.

Fame periculū ꝑpatur periculo vite.

+ Immo ibi lata culpa cōparat dolo. q ad re mouēdū tu b tore: non q ad infamandū ſm angelum hic.

b ¶ Non eque. i. nō silr fit famosus dānat' ob culpam leuē: sicut ille q remouet ob doliū. fit tñ ifamis de facto sicut et alis quis fit famosus de fctō solo: vt in ꝑditionib' ex turpi cā descēdētib' : vt ff. de acti. et obli. l. cessat. Item in iterdictis ex famosa cā filiter venienti bus. vt. ff. de vi. et vi ar. l. neq; vnde vi. Sed videt q etiaz ex culpa leui qs sit infamis : vt. ff. de bis q no. infa. l. liber oz. §. no tat. que est huic §. in eo q hic dicit ignorantiam iuris nō excusare ab ifamia. Sz certe pōt dici q iuris ignorantia sit lata culpa, qō sic probo : qz oēs debēt scire iura/ exceptis paucis. s. mulieribus/ minorib'/ et militibus. vt. ff. de iur. et facti ignor. l. regla. C. de leg. et cō. l. leges sacratissime. C. de iur. 7 ac. igno. l. cōstitutiōes. ergo si qs ignorat est in culpa lata cū culpa lata sit id ignorare qō oēs sciunt. vt. ff. de ver. sig. l. late culpe. non est ergo mirū si est infamis. vt. ff. e. l. i. puberibus. §. fi. Vel verius ſm Azo. lata culpa nō infamat per sniam damnatum: sed ipso facto sic si est tale factū. vt in d. l. liberozum. §. notatur. Et sic sunt tres casus vbi lata culpa nō cōparatur dolo: vnus hic. duo in glos. superiori que incipit. s. leuem ac.

Ignorantia iuris est lata culpa.

c ¶ Quoad. id est donec.

Prelatus d suspectus an sit ab administra tione removendus.

d ¶ Interdicitur. Argumentū vt donec prelatus accusatur q nō debet admnistrare ecclesiastica bona. 7 facit ad hoc. C. de sen. pas. l. li. 7 ff. eo. ĩpuberibus. §. fi. C. eo. l. eum quem vt suspectum. 7. ff. de sol. q si forte. §. j. Additio. Immo adiungitur sibi alius cū quo administrat ſm Ang. Vide tu canonista notata in. c. venerabili. extra de offi. delegate. in verbo suspectus. vbi cōcludit glo. q prelatus de dilapidatione denunciar' seu accusar' tanq; suspect' ab administratiōe nō remouet sic pēdēte: nisi pzio. ꝑbet suspect' de dilapidatiōe male administrādo.

e ¶ Suscepta. id est incepta.

f ¶ Decesserit. i. accusatione pendente.

g ¶ Extinguitur. Qz nō nisi vt ab ea remoueat intēdit: ḡz ex quo moztuus est vere remotus est. 7 qō hic dō si tutela morte tutoris finiat idē est si quocūq; alio modo finita tutela fit: vt. ff. e. l. pe. §. pe.

h ¶ Decernātur. p iudicem. Additio. Ita q̃ semp ex reditu primoriij aliquid superfit. per ter. in. l. ius alimentozum. ff. vbi pu. edu. de. An.

i ¶ Ut in possessionem. Sed 7 mulcta indici poterit: vt. ff. de arbi. l. nō distinguemus. §. si arbiter. 7 facit. ff. eo. ĩpuberibus. §. fi.

k ¶ Cōs. Alis est tutoris in tertu. als non est sed tñ subauditur : vt. ff. eo. ĩpuberibus. + Sed alij dicunt eius. s. pupilli: vt ita administrāto tutori auferatur.

‡ Ista glo. appiobat p ang. hic.

l ¶ Mittatur. Causa custodie: non vt ex eis alatur: sed vt cautum sit pupillo si male gessit tutor: sed de suo. vt. ff. vbi pu. edu. debe. l. fi. in fi.

m ¶ Si quis. Scilicet tutor.

n ¶ Decerni. puta si negat alimēta posse decerni. id est dari. 7 qō sequitur. si hoc ꝑ mendacium 7 c. fit de responsione.

o ¶ Per mendacium. Quid si non dicat ꝑ mendaciū: imo vez dicat: nunqd de suo alere teneť. Rideť nō: vt. ff. vbi pu. edu. debe. l. iij. §. fin.

ob culpam non eque.

¶ Pēdēte accusatiōē sō suspecto iterdicit accusato administratio. q si decesserit extīguit accusatio. A.

¶ Si quis aūt suspect' postulatur: quoad cognitio finiat interdicit' ci administratio : vt papiniano visum est. Qz si suspecti cognitio suscepta fuerit : posteaq; tutor vel curator decesserit : extinguitur suspecti cognitio.

¶ Si tutor latitat ne pupillo p iudicē decernant alimēta: pupillo i possessionē bonoz missio 7 dato curatore vt suspect' rēouet. A.

¶ Si quis tutor copiaz sui non faciat vt alimēta pupillo decernāt'ur: cauetur in epla diuozum seueri 7 antonini vt in possessionez bonozuz eius pupillus mittat. Et q̃ mozz deterioza futura sūt/ dato curatore distrahi iubentur: ergo vt suspectus remoueri potest/ qui non prestat alimenta.

¶ Tutor pñs q p mendaciuz denegat alimenta puplo posse decerni: remittit ad pfectum puniēdus. Idem in eo qui per pecuniā tutelam acquisiuit. Et idem in liberto qui male administrat.

¶ Sed si qs pñs negat ꝑter inopiā alimenta posse decerni : si p mēdaciū dicat decernēdū cū eē ad pfectū vrbis puniēdū placuit.

¶ Sicut ille remittit q data pecunia misterū tutele acqsierit vel redemerit. ¶ Libertus q̃z si fraudulēter tutelā filioz vel nepotum pioni gessisse, phet: ad pfectuz vrbis remittitur puniēdus.

¶ Qui fraudulenē tutelā gerit: lz satisdationē de idēnitate offerat: tñ vt suspect' remouet. Are.

¶ Nouissime aūt sciēdū est cos q fraudulēter tutelā administrāt: et si satis offerāt remouēdos eē a tutela: qz satisdatio tutoris ꝑpositum maliuolum non mutat/ sed diutius grassandi in re familiari facultatem prestat.

¶ Quali mores 7 nō pauptas sola: facūt tutorē suspectum. Are.

¶ Suspectum eñ cū putamus q mozib' talis est vt suspect' sit.

¶ Eniuero tutor vl curator q̃uis paup sit: fidelis tñ 7 diligens remouendus' nō est q̃ñ suspectus.

¶ Finis Primi.

¶ Incipit Secundus.

¶ De rerū diuisione: 7 acquirendo ipsarum dominio. Titu. j.

¶ Qz principiū huiꝰ tituli pōt ꝑtinuatio nē 7 duas rerū diuisiōes: ideo nō sūmat. are.

Ꝑ Remittendum. Sed non remouendum: vt. ff. e. l. tutor. §. tutor.

q ¶ Placuit. Hoc ideo qz maior pena imponetur q̃ ꝑ remotio: vt. ff. de offi. ꝑfe. vrb. l. j. §. item solent.

r ¶ Remittit. Scilicet puniendas extra ordinē. vt. ff. de tute. l. in eos. # Et nota hic argu. cōtra eos doctores qui pecunia data sibi acqrunt scholares: vt. ff. de offic. pre. vr. l. j. §. item solēt. et in auten. vt ea que dicūtur infinnata. §. j. coll. v.

Que remissio nō in ciuilib' sed in crialibus fit. Sī tñ iudex q̃ malefactorez cognouerit de delicto non cogitur remittere : nisi esset in cōpetēs : vt ꝑ ange. are.

s ¶ Remittitur. Ob hoc etiā vt ingratus accusari poteſt. vt. C. de liber. 7 eozuz li. liberti. et fa. C. e. l. j. 7. ff. e. l. liberti.

t ¶ Nouissime. i. i vltima parte huius tit. sic. ff. de instl. l. nouissime. nam et ibi i vltima parte tractatus sui vlpianus ponit nouissime.

v ¶ Grassandi. i. deliquēdi. vel. i. animādi ad deliquendū. sic. ff. de pe. l. capitalib. §. grassatores inde grassoz grassaris. i. nitoz ad malum.

Grassoz grassaris.

x ¶ Prestat. Facit. ff. e. l. suspectus. 7. l. q; satisdatio, Et facit in argu. ad q̃stionem talem. Si emi libziū aañē soluā pcium cōperiā alienū vel vitiosum q nō tencar soluere pciuz. # qz expedit potiꝰ nō soluere q̃ cautionem de reddendo in cām euictionis vel vitij recipere: quibus sponat. ff. de cōpsa. l. iij. ¶ Preterea lex dicit q nō dz qs se ꝑmittere fragilitati cautiōis ff. ad trebel. l. cogi. §. idez q̃rit. ¶ et. C. in qui. cau. in integ. resti. nō est ne. l. fi. et. C. q̃ñ lice. vnicui. l. j. Additio. Iſo. q̃ q̃tienſ cūcq; iminet euictio in lis mine Ictus añ solutionē

Immo teneoz dato mihi fideiusſor. l. si post pfecta. C. de euict. 7. l. fi. ff. de rescin. ven. 7. l. pe. ff. de peri. 7 cōmo. rei vēdi. q fideiusſor. q̃liter teneat 7 in q̃bus casibus per vēditorē ꝑtetur 7 quid si maliose petat. itē q̃ si res vēdita repetiatur alteri obligata. vi de Ange. 7 Ia. hic.

Prelatus c suspectus an sit ab administratiōe removendus.

c ¶ Interdicitur. Argumentū vt donec prelatus accusatur q nō debet admnistrare ecclesiastica bona. 7 facit ad hoc. C. de sen. pas. l. li. 7 ff. eo. ĩpuberibus. §. fi. C. eo. l. eum quem vt suspectum. 7. ff. de sol. q si forte. §. j. Additio. Immo adiungitur sibi alius cū quo administrat ſm Ang. Vide tu canonista notata in. c. venerabili. extra de offi. delegate. in verbo suspectus. vbi cōcludit glo. q prelatus de dilapidatione denunciar' seu accusar' tanq; suspect' ab administratiōe nō remouet sic pēdēte: nisi pzio. ꝑbet suspect' de dilapidatiōe male administrādo.

y ¶ Suspectum. Iam tutorem suspectū non facultates parue lz fraudulenta vel callida conuersatio in rebus pupillaribus cōmendat. i. pbat. Ꝑeres vero solis facultatibus parvis suspectus habeť creditoribus. vt bic. 7. ff. de pu. cre. l. si creditores.

z ¶ Remouendus non est. Immo vt q̃ sic: vt. C. de tu. 7 cu. q nō satisdedit. q̃ est huic §. So. ibi nō repellitur. ꝑter pauperatē: sed q̃ non satisdabat. h aūt satisdedit. posset tñ iste se excusare. qō dic. vt dixi. §. ti. j. §. sed 7 ꝑpter paupertatem. Est tñ huic curator adiungendus. vt. §. de cu. §. interdum. 7. C. eo. l. pietatis. 7. C. de peri. tu. l. j.

¶ Liber Secundus.

¶ De rerū diuisione 7c. ¶ Dictū est de ꝑsonis sequitur de rebus vt promisit. §. ō iure na. gē. 7 ci. §. fi. de gbus dicit. vsq; ad ti. de ob. Et in hoc medio dō qualiter acquirunt res iure naturali: vt a. §. singulozū. vsq; ad titulū de vsucapionibus. Itē qualiter iure ciuili vt ab ide in antea. Itē qualiter iure singulari: vt vsq; ad titu. de testa. Itē qualiter ꝑ vniuersitatez 7 ex testamento/ vel intestato/ vel simili modo: vt a titulo de testamentis vsq; ad titulum de obligationibus. Accur.

Continuatio.

‡ Ista glo. lz sequitur ange. hic. Diuino.

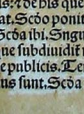

Superiore libro. ¶ Iste titu. diuiditur ꝑcipualiter in duas partes. Primo cōtinuat istū librum ad ꝑcedēte. Secundo incipit tractatum. Scōa ibi. Modo videamus. Itē ista secunda subdiuidit ꝑincipualiter in duas partes. Iam primo ponit de rebus cōibus iure naturali/ de publicis/ 7 de bis q̃ sunt vniuersitatis: 7 de bis que in nullius bonis sunt. 7 omnia ista p exemplā clarificat. Scōo ponit q̃lr res acqrant de iure gēcū 7 efficiant priuatoruz. Scōa ibi. Singulozū. Et illa scōa subdiuidit loco suo. Redeo ad primā que subdiuidit in q̃tuor ptes. Primo ponit exēpla de cōibus. Scōo de publicis. Tertio de bis q̃ sunt vniuersitatis. Quarto de bis q̃ nullius sunt. Scōa ibi: Flumina. Tertia ibi: Vniuersitatis. Quarta ibi:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

Nullius aut. Areti. ¶ Casus. Dicit Justinia. q tinnādo pcessum sunt postq in superiori libro de iure personarū exposuimus: modo in hoc secō libro de rebus que in patrimonio nostro: vel extra nrm patrimonium habētur videamus. Sed pone. Dñe vos dixistis mihi supia. q vultis determinare de rebus que sunt in primonio nro vel extra: nūqd est ita diuisio sufficiens:

Ad hoc respōdet q sic, q ōp sufficiēs omisio pmissa sit tali ratione liquet: q quā naturali iure cōia sunt oium: q dam publica: quedā vniuersitatis: quedā nullius: pleraq singulor: ea q singulor puntur varis casis acqrūtur sicuti ex inferiori apparebit. Frāciscus de aretio.

a De rebus pertinentibus. Ab illo titulo de iure personarum vsq huc.

b Modo. sicut pnisimus. §. de iure nat. §. fi.

c Primonio. id est primordinc. apte enim sunt esse in primonio vt res proprietatis habētur.

d Vel extra. l. aprinudi nēq: nō sūt apte vt sint in primonio vt sunt res facre vel religiose. vt. l. c. §. nullius. ¶ Interdum tū dicte res sunt patrimonio: vt si ab hostibus capte fuit. vt. ff. de religio. l. cum loca. similiter res propbanc extra patrimonium nostrum sunt si religiōis adherent. vt. ff. de rei vendi. l. que religiosis.

e Habent. talis diuisio sumit. Res cū alie sunt in primonio: alie extra q videt insufficiens. nā alie sunt nec in primonio nec extra vt fructures: vt. ff. de vsufru. le. l. 1. § Sed Jo. dicit. q p pueris logtur simpliter nā q dā. p docēdis pueris dicunt que alis nō dicerent: vt. ff. de actio. t obli. l. obligationiū. in fi. q. nō est verisīle q. ppter pueros male loqtur. vñ nō placet. Alij dicunt hic de cor. oralibus rebus tū loqui q cēt falsum: q colligit ex tranuatione huius titu. ad quattuor sequentes. ipsos dicemus seruitutes esse bonis cū earū noie agam. t excipiāmus. vt. ff. de acqui. re. do. rem. t. l. ut res. q. aut. in. d. l. de eas nō esse in bonis: nec extra: dicit ideo: q p se non cēsentur vt est possessio tigni in domo posita: q nō intelligūtur tigni dum durat domus per se. vt. ff. de vsucap. eum qui.

Seruitutes sunt in bonis nostris.

f Quedam. Hic fit alia diuisio.

g Cōia sunt. Nō tū agit cōi p. fm Pla. Additio. Qz nō pūt stare sine re vel psona cuius sunt. l. aliena. §. hoc iure. cū si. ff. de vsur. Aug.

h Quidam. Sez vsu non ppietate vt dicit. j. eo. §. z quidem.

i Publica. Publica. t. quāli populica sez oium populor: vt. ff. tit. l. §. eqsues. t. j. eo. §. flumina. Alis dicitur publicū q ēst bnius populi vel illius tū: vt campus martius. vt. C. de sacrosan. eccle. l. fi. z hec vicitur magis vniuersitatis. Accursius.

h Vniuersitatis. vi. j. eo. §. vniuersitatis.

l Nullius. vt. j. eo. §. nullius.

m Quc. Sez que sunt singulorum: nec enim ad superiora refertur.

n Ex subiectis. j. eo. §. singulorum. vsq ad fi. titui.

Diuisio.

o Et ideo. Dividitur in quattuor partes. Primo ponit dictum. Secūdo et dicto infert. Tertio illationē restringit. Quarto illationē restrictionis affignat. Scba ibi: Istemo. Tertia ibi: Dū tamē. Quarta ibi: Q: non sunt. Areti. ¶ Casus. Dñe dicatis mihi p placet q sunt cōia oium: Ad hoc rndet: Amice, certe natura, alter iure introductum est q cōia sunt oium aliantium hec scilz aer. t aqua de celo cadens. et mare. t per qesques littus maris cū sit eius accessio. vnde dico tibi q nemo ad littus maris pbibet accedere: dū tū a villis. t monumentis. t edificijs in litore positis se abstineat: q timori vlle. t diuicia nō sunt cōia de iure gentiū sicut ipsum mare. Sed ofte dicatis mihi inquantū durat littus maris: Ad hoc respondet imperator: Amice litt maris quatenus hyemalis fluctus q maximus est excurrit. t hec dicuntur vsq ad illum. ¶ Flumina autem. Franciscus de aretio.

p Tu p q modo iure naturali pti p meuo: q q ñ p aroi plaiure de iure gē. i rel lige rectiū expl.

q Prosfluens. id est de celo cadens.

r Et mare. lic. ff. de iniu. l. iniuriarum. §. si quis me prohibeat.

s Et per b. l. per qīs cū sit accessio maris. argu. j. eo. §. si m. Sed z ff.

ve iure pſonarum exposuimus.

¶ Nō videam. ocreb q vel in nro primonio vel extra primoniū nrm hūtur. ¶ Quedam. cēs naturali iure cōia sunt oium: q dā publica: q dā vniuersitatis: q dā nullius. pleraq singulor q ex varijs causis cuiq acqrūtur sicut ex subiectis apparebit.

¶ Eadem quoque fere iura publicum cōmunia oium. q. Ideo ad ea nos accedit pter primodo abstinetur a villis. t locis ibi positis. Arc.

¶ Eadem naturali iure cōia sunt oim h: aer: aq. pfluēs. t mare. t pb littora maris. Nemo igit ad litt maris accedere pbibet. ¶ Dū tū a villis. t monumētis. t edificijs se abstineat. ¶ Qz nō sunt iuris gētiū sicut. t mare.

¶ Flumina. t portus sunt publica. Erbrius maris pertinet quantō plus extendi potest. Arcrinus.

ne q d in loc. pnb. l. littoria. vbi de littora esse ppti romani. Sed illud est verius quo ad iurisdictionē: vere tū sunt cōia vt hic. tic. C. de qdri. pre. l. publicū. vt. j. e. §. riparū ibi: Sed ppietas. Expōt esse rario: q mūdatio ad vsū. mandat. vnde pannula et vtilitas: nō ergo ppietas queritur. vt. C. de bo. que libe. l. fi. §. fina. Accursius.

t Vtilis. Zib alio ibi pōtis. t habet duas significationes. dicitur em ea fa vel insula quedam in qua nō habitatur: lz vel rbetia ponūtur: vel propter aquā ibi cōfugitur: vel fructus reponuntur: vt hic: t. ff. de vsufru. arboribus. in pnn. hyo ibi habitare esset predium vrbanū. vt. j. de serui. rusti. predio. §. predionum. Item dicitur vila agregatio hominum.

v Monumētis. Quid sit monumentum habet ff. de religio. l. q. §. monumentum.

x Edificijs. Sez alijs.

y Nō sunt iuris gentiū. l. cōia de iure gēnum. tū cit. t. amare. imo eos qui ibi edificauerit. ‡ vt. ff. eo. l. in tantum.

‡ Dūmodo iste edificauerit. s. cuius decreto ptoris: alis p quemlibet iure publico pbiberi pūt fm Ange. hic.

z Sicut. t mare. Hnc continua qō est. J. statim. §. est autem. z.

¶ Flumina aut. ¶ Casus. Dñe tam video q sunt cōia: dicatis modo mihi si placet que sunt publica: Ad hoc rñdicens: Amice. Publica sunt oia flumina ppetua. t fili portus publici sunt. vnde dico tibi q ipsa flumina publica sunt: ita et vsus riparū ipsor flumiū publicus est. t. t ideo naues ad ipsas ripas applicare. t funes arboribus ibidē natis religare. t on' aliqō in bis reponere cuilibet liberū est sicut ipm flumē nauigare: sed quāq dicerim tibi riparū vsum publicū esse: secus tū est in ppietate earū. Propietas enim earū illor hominū est quorum predius adherēt. t eadē ratione ppietas arbor. in ripis natarū eorūdem sunt. t hic quod dixi tibi de vsu riparū. ita dico tibi q vsus littorum oibus publice patet sicut vsus ipsius maris est casam. t. domūcū lam ponere in qua fere cipiat. Liberum est etā cuilibet ex mari trahere. t deducere. t ibidē siccare: lz certe ppietas littor. nullius esse intelligit: sed eiusdē iuris sicut. t ipsum mare. t que subiacent mari: terra videlz. arena: t hec dicunt vsus ad illum. §. Vniuersitatis. Fran. de aretio.

a Flumina aut oia. Scilicet perpetua vt padus. t rhenus. quedā eōs sunt priuata vt fossata in agris posita que crescūt. t decrescūt q cūq; currūt q cūq; nō: vt. ff. de flu. t ne qd in flu. l. j. §. q. t. ff. eo. nemo. in fi.

b Oibus. Hec qui fuit pmo longo tpe piscatus alij euenientem repellere pōt. vt. ff. de vsucap. l. fi. nisi forte spacio. xxx. an. vt. ff. de diuer. t tempo. preseri. §. q cūq; fm Jo. intelligo hanc legē. q cūq; qi erat in possessione piscandi. Additio. Jn qua ēkituūtur per pbibitionem alterius non ēdicentis: t an idem sit de molendino et de multis alijs questionibus de hac materia vide Christofo. hic.

c Loc. t in cōi oibus patet: non autē est cōe: imo publicum fm Joā.

d Est autem littus. vt. ff. de verbo. sig. l. littus.

e Hybernus. t. hyemalis qñ vēto vnde trahunt. q. d. quātūcūq; mare aliquo tpe plus extendit in hyeme yel estate tū est littus eius.

f Excurrit. Hic continua qō est. J. e. §. littorum.

g Riparum. ad est flumnis.

h Jurisgentiū. t. de iuregentiū: vel id est oibus gētib publice patet.

i Earum. Sez riparum.

k Illorum. Sez hominum quorum. ꝛc.

l Adherent. Sed quid si via publica est in medio iter flumē. t agrū: Respon. idem qō hic. vt. ff. de ac. re. do. l. martius.

m In eisdem. Sez ripis.

n Eorūdem. Sed quid si piscator vult ligare: domin' vult incidere: Videtur dñs preferendus. vt. §. de bis qui sunt sui vel alie. iuris. in fi. ibi nec cuiq ꝛc. z. C. de iudeis. nemo. t. ff. folu. ma. cētā. §. licet. ‡ Sed z credo. vt. ff. de vsu. t ha. l. fina. t de vsufru. si cuius. §. item nerua. alis est in. l. equissimum.

o Littorum. Scilicet maris vt sequitur.

p Publicus. ē. eo. §. z quidem. ibi: t per hoc ꝛc. Contra. Solu. dicit Pla. omnia communia esse publica. t eō tra scilicet ratione quorundam fluum: vt ecce tam mare q flumina. t littora et ripe in vsu animantium sunt

‡ Et hoc reddit vtilis. pōtes Tre' t fructū b' ibi nasce ribus. Nec obst. l. ut. nec tū. ff. de vsufru. qz vt est cōis q. tū ad ea m q ē. t rect. pōnūtur. pura siccare rhetria. z. ang.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

mantium sunt ⁊ in bibendo ⁊ in abluendo ⁊ cõnotando ⁊ similia que exigit natura. Sed ius piscãdi q̃ in his est solũ competit hominibus ⁊ rbetia ficcandi ⁊ quedã similia, porro tamẽ dicit esse publicos non cõmunes. Sed Jo. dicit nulla cõmunia esse publica vel ecõtra, ea enim demũ sunt cõmunia que cum sunt in vsu omniũ animãtium occupantibus concedãtur: vt lapilli ⁊ gẽme in littore ema ris. vt. J. e. §. item lapilli. ⁊ ff. e. item lapilli. Sed publica non solum non cõceduntur occupanti/immo interdicta propriũ fiũtur ne quid in eis fiat. ff. ne quid i lo. pu. et de flu. ⁊ de alijs titu. preterea quomodo pot esse quod ait Pla. cum in diuisiõe supra posita velut due species apposite ponuntur cõmunia et publica. vt. §. eo. in prin. et quod dicit hic publicus id est cõmunis/ vel publicus quo ad vsum ⁊ cõmunes non quo ad proprietatẽ. Additio. Cui respectu vera sit opinio Joan. nã communia sunt relicta sub suo iure naturali primeuo quo omnia erant cõmunia: nec in aliquo sibi ius gẽtium derogauit: cũ propter eos incõprehensibilitatem in solius dei dominio remanserint. Publica vero veluti comprehensibilioza totius populi de mũdo per iulgen. fuere applicata dominio.

a Jurisgentium. id est de iure gentium.

b Haris. Scilicet est.

c Sicut rbetia. Hyste ron proterberon. i. ordo conuersus. vt. ff. eo. riparum.

d Eozum. Scilicet littorum.

e Nullius. scilicet hominis singularis. omnium autẽ sunt. ⁊ sic differt ab illo. §. nullius. j. statim posito.

Vniuersitatis. Calus. Jã dixistis mihi extra de cõmunib⁹ ⁊ publicis dicatis mihi mõ si placet que sunt vniuersitatis: Ad hoc resp. Vniuersitatis sunt que in ciuitatibus ad vtilitatẽ: vel ad delectationẽ populi fiunt: vt theatra ⁊ stadia: ⁊ similia: ⁊ si qua alia sunt cõia ciuitatum: ⁊ hec dicuntur vsqꝫ ad illum. §. nullius. Fran. de are.

f Vniuersitatis. quæ etiã publice q̃ncẽ dicuntur. i. vnius populi. vt C. de sacrosan. eccle. l. li. in prin. Sed aliter accipitur. §. e. §. flumina. nã loquitur ibi de illo quod est publicum omnium populorum.

g In ciuitatibus. Et ciuitatum sunt.

h Theatra. A theozando. i. inspiciendo. vt in arena veronensi.

i Stadia. stadium est octaua pars miliarij: quam hercules currebat vno anhelitu: vt legitur in hystoriis.

k Silia. q̃ sunt ad delectationẽ ppli: vt late vie ⁊ picture in palatio.

l Et q̃ qua alia. Sez necessitatis cã facta: vt curia cõmunis/ palatiũ/ nauigiũ ⁊ sunt supradicta vniuersitatis dñio et vsu. Sed Placẽ. dixit vsu tantũ esse vniuersitatis. Alia sunt que dominio ⁊ fructu sunt vniuersitatis non vsu vt fundi ciuitatis ⁊ ferui: vt. ff. de in ius vocan. sed fibac. §. qui manumittitur. ⁊ de verbo: ⁊ signifi. l. inter publica. ⁊ de contraben. empt. l. sed celsus. §. j. Additio. Dicunt ergo mente docto. q̃ hec omnia dicunt vniuersitatis ⁊ quo ad dominiũ ⁊ quo ad vsum cõmunem vt hic. ⁊. l. sicut. §. i. ff. q̃ ciuisq̃ vni. Est tamẽ differẽtia inter res vniuersitatis: q̃ q̃dã vniuersitatis appellant ⁊ quo ad dñium et q̃ ad vsum cõmunẽ vt sunt theatra et stadia. Quedã vo sunt vniuersitatis quo ad dñium ⁊ quo ad vsuꝫ particularia: vt sunt prata vniuersitatis et quibus cõmodũ percipit in particulari: ⁊ ita dicũt docto. Christo.

Diuisio. Vullius. Ista pars vsqꝫ ad. §. singulozũ diuisit in quatuoꝛ partes. Primo ponit q̃ sunt in nullius bonis. Scdo ponit exemplũ de rebus sacris. Tertio de religiosis. Quarto de sanctis rebus. Scda ibi. sacre res sunt. Tertio ibi. Religiosum. Quarta ibi. Sãcte quoq̃. Et qualibet partẽ summabo per se. Calus. Dñe iam vidi que sunt vniuersitatis: dicatis modo mihi q̃ sunt nullius: Ad hoc rñ. ampe. Amice: nullius sunt veluti res sacre ⁊ religiose ⁊ sancte: ⁊ hoc patet tali ratione. Quia nõ omnia cõmia res diuini iuris sunt: ⁊ q̃ diuini iuris est in nullius bonis est: sed po. Domine iam video q̃ ea que nullius sunt cõsistunt in sacris ⁊ religiosis ⁊ sanctis: dicatis ergo mihi que sunt sacra. Respon. Amice: sunt que rite per pontifices deo cõsecrata sunt sicut, edes sacre ⁊ dona ⁊c. put iacet in lra vsqꝫ ad illũ. §. Religiosum. Frã.

m Nullius. §. hominis vel hoim: nec pot esse: sed sunt in bonis dei bo minũ censura siue dispositione. ⁊ sic non obstat q̃ posset dici cõmunibus ⁊ publicis et rebus vniuersitatum q̃ videtur nullius esse q̃ esse pnt et sunt hominũ lz nõ hois singularis. Item contra. j. eod. §. fere. Solu. vt ibi.

n Pontifices. i. papas ⁊ epos. Sed nũqd impe rator dedicare pot: videtur q̃ sic. vt. ff. e. l. sacra. §. j. vbi dedicat. i. prãtẽm dedicandi dat. naz olim impatores erãt sacerdotes: vt in canonibus ꝛc. Vel dic dedicat: alij puta epo pmittẽdo sine requisitione: vel concedit sez requisitus.

o Edes sacre. Nic loq̃ dicit facere vt hic. ⁊ sanctus. vt. C. de sacrosanc. eccle. l. sancimus. j. Item religiosus. vt in aut. vt religiose domus.

p Et dona. als donaria. i. turibula ⁊ cruces ⁊ calices. Accur.

q Que etiã. §. donaria. nõ autẽ referas ad edes sacras. nã ille nullo modo possunt alienari. vt i aut. de alie. et emphy. §. ⁊ qm̃ cognouim⁹. col. ir.

r Cõstitutionem. vt. C. de sacrosanc. eccle. l. sanctimus.

s Excepta. nam hoim animẽ quibuslibet reb⁹ ꝓponẽde sunt: vt. C. de sa. san. ec. l. sancim⁹. i fi. Item ppt debitũ si qõ hz ecclia. vt i aut. de alie. ⁊ epbi. §. ⁊ b aũt sup ipsis. col. ir. Item ppt alimẽta pauperũ. vt. ri. q. q. c. aurũ hz ecclia. Acc. Additio. vñ vsus. Utilitas incõmoditas pictasq̃ necesse. R. es alienari pmittũt ecclia rtum.

t Prophanum. i. non sacrum.

v Sacer manet. definit rti esse sacer si ab hostib⁹ capiat. vt. i. de inuti. stipu. §. j. ⁊. ff. de reli. cũ loca. Item loq̃ eẽ religiosus definit q̃n ea remouent q̃ talẽ eũ reddebant. vt. ff. e. sacra. §. illud. ⁊ de reli. l. antepe. in fi.

Religiosum. Calus. Dñe ia video q̃ sunt sacra: dicatis mihi que sunt religiosa: Ad hoc rñ. impe. Amice: religiosa loca sunt in quibus corpora mortuoꝝ sepulta sunt. Religiosuꝫ eẽ locũ vnusq̃sq̃. p sua voluntate facit dũ i locũ suũ mortuũ ifert ꝛc. oia plana sunt vsqꝫ ad. §. sctẽ.

x Vnusq̃sq̃. Aliud in sacro. vt. §. e. §. sacre. Additio. Hodie tũ de iure canonico regnt auctoritas epi. c. pe. ⁊ fi. extra. de consc. ec. vel al. ista tamẽ ciuilis religiositas impedict loci alienationẽ fm Ja. ⁊ Ang. hic.

y Mortuũ. §. totũ. vel saltẽ caput cui imagine cognoscimur. vt. ff. de reli. cũ in diuersis. Quid si partialr caput est in diuersis locis: R. si illũ esse religiosum vbi est maior pars. vt arg. ff. de sta. ho. l. q̃rit. et. j. de vul. substi. ⁊ si ex disparib⁹. Si aũt equaliter: neuter fm Jo. Additio. Et no. q̃ si pars anterior apparet illa tanq̃ nobilior: inspiciatur. ar. l. quod clauc. ff. de ann. infec. Ange. are.

z Locũ purũ. i. q̃ neq̃ sacer neq̃ sctus neq̃ religiosus est. ff. de reli. ⁊ Jump. fin. l. j. §. purus autem quis. glo. in. c. abolende. extra de sepul.

a Inferre non lz. Extraneos. nam ipe socius recte ibi sepelirĩ potest: etiam sine consensu ceterorum. maxime cum nõ est alius locus in quo sepelirĕtur. vt. ff. de reli. ⁊ Jump. fin. l. ij plures.

b Inuitis. Hoc fauore religionis iam facte: als contra. vt. §. pri. §. ⁊ ff. communi diui. sabinus.

c Vsufructus. Sez loci puri. arg. ff. de vsu ⁊ habi. l. fin.

d Proprietarũ. Isti cõsentiãt fructuari⁹: vel nisi testatore qui vsum fructũ legauit velit sepelire heres. vt. ff. de reli. l. ij. §. fi vsumfructum.

e Cõsentiẽte. Quid si primo cõsenit post penituit aũ illationẽ: R. si. sufficit semel voluisse. vt. ff. de aqua plu. ar. l. in diem. ⁊. j. pro. §.

Sancte q̃. Calus. Dñe ia video q̃ sunt sacra ⁊ religiosa: dicatis mihi q̃ sunt res sctẽ: Ad hoc rñ. Amice: sctẽres sunt vniuersitatis. Hmõi enim res quodãmõ diuini iuris sunt: ⁊ idcirco in nullius bonis cẽsẽnt. ⁊ ꝛc. Ideo q̃re dicunt muri sctẽ. Ad h rñ. Amice: idcirco muros ciuitatis sctos legis aucte. i. firmos diximus: q̃ pena capi-

d

Lõe et publicũ differunt.

* Et tũc vera ẽ opinio pla. vt cõia dicãt publica: hz nõ ecõtra/ nisi respectu quo rũdã vsuũ.

Theatrũ. Stadium. Hercules fuit bon⁹ cursor.

* Sz dicestũ. nam zer nec ẽ bonis hois singularis nec hois in coi. Ytẽ nec reaigt pot in bõis alicui⁹ q̃ debuisset pot sub in bo nullius. Solu. nã ager non i. hoim nec in nullij. hoies puenit sed nature: ⁊ ideo cõsio oibus appetantes ⁊ res sacre sanctez religiose sũt de facto hoies: ⁊ ideo non dicẽ. hz nullij bonis appelãte sũt. ꝛ po.

Sacre res aliq̃ alienari pnt.

Locus desinit esse sacer dupli.

* Hõ tũ fiũt totũ si locũ cadauer, solus ẽ ecclia religiosum: ange.

* Ista glo. nõ repit in antiqs oriãgialiõ nec de ea facũt mentionẽ. docto.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010